«بوزانتيون»
مسئول مدير و صاحب امتياز
بوزانت كچيان
مطبعه‌سى و دائره‌سى باب عالى جاده‌سنده ٢٣-٢٥ نومرو
دائرهٔ مخصوصه‌ده‌در

20 ՓԱՐԱՅ

Բիւզանդիոն

ՑՈՒՆՓ 20

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23_25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՆԿԱՒ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

ՎԻՃԱԿ ԱԶԳ. ԳՈՐԾՈՑ

Զուիճայինք մը.—Հանգուցեալ Վարդապետ և Հանգուցեալ Քահանան.—Ատաղձագիտ մը.—Թեմական ժողովներ և Գրիգորի Սրբազանի յայտարարութիւնը.—Պատրիարքական իշխանութեան նշանակութիւնն եկեղեցական տեսակէտով.—Վայրի Վարդ ատաղձագիտ.—Ազգ. Հիւանդանոցը։

Քսան կամ երեսուն տարի մը կայ, որ մը Վասխորի շոգենաւով կամուրջ կ'իջնէի։ Շոգենաւը կամուրջին մօտեցած պահուն բազմութեան մէջ տեւական կանացի ձայն մը լսեցի յանկարծ որ հրամայական շեշտով մը կ'գոչէր. «վարդապե՛տ, սա պոչերն առ.» եռեւս դարձայ ինչ տեսնեմ, ան մորուք եկեղեցական մը որոյ ոչ վարդապետ ոչ քահանայ ըլլալն յայտնի էր գլխարկին մուխ գոյնէն, երկու հատ ահագին բար[illegible] թեւերուն տակն առած մէկ-երկու կանանց կ'հետեւէր ամենայն հլութեամբ։ Օտարազգեաց մէջտեղ հայ կղերականի մը այն ստորնացուցիչ դրութիւնն ա՛յնպիսի տհաճ տպաւորութիւն մ'էր ինծ համար, այն ատեն դեռ նոր չըլլալով աչքերս, ա՛յնքան արիւնս գլուխս ցատկեցուց յանկարծ որ առաջին շարժման թափովս մօտեցայ մարդուն վրայ յարձակիլ և կա՛մ գլխարկը կա՛մ պոչերը բռնել ծովը նետել. բայց շոգենաւէն ելնողներուն խուռն բազմութիւնը բաժնած էր արդէն Հայր սուրբը քովէս, որով բարեբախտաբար կամ դժբախտաբար չկրցի մտադրածս կատարել։ Ցուցումս անցնելէ վերջը պաղ արեամբ շատ մտածեցի այդ տարօրինակ տեսարանին վրայ։ Իրաւ խոնարհութիւնը քրիստոնէական առաքինութեանց մեծագոյններէն մէկն է, և փառասիրութիւնն ու ամբարտաւանութիւնն խոտելի պէտք է ըլլան եկեղեցականի մը համար, բայց ամէն բան սահման մը ունի։ Իրաւ է որ Տէրն մեր «զկերպարանս ծառայի էառ», բայց բարձր նպատակ մը կար ատոր մէջ։ Իրաւ միջին դարուն մէջ կային և ցարդ Սպանիոյ և Իտալիոյ մէջ կան մուրացիկ և բոկոտն կրօնաւորներ որք մախաղը կռնակնին դուռնէ դուռ կը շրջին և ողորմութիւն կ'մուրան, բայց ատոնք իրենց անձին շահուն համար չեն ըներ, այլ իրենց եսը խոնարհեցնելու, ընկճելու համար իբր աշխարհաւորանք մը. իրենք չորաբեկ կ'ապրին. բոլոր ժողվածնին իրենց Միաբանութեան կ'տանին և իրենք ո և է հաւասարութիւն, ինչք չեն կրնար ունենալ։ Վերացական, գաղափարական մը կայ ուրեմն, որուն կ'ծառայեն այս մարդիկ, որ կ'արդարացնէ իրենց այդ ընթացքը։ Սակայն չենք կարծեր թէ ատոնք ալ ուրիշին ծառայելու, բռնակալութիւն ընելու չափ զիջանին։ Մնաց որ մեր ամուրի կղերին մէջ, մարդկային այլ և այլ թերութեանց կողմէ մեր ակնարկած եկեղեցականին հաւասարողներ կամ զայն գերազանցողներ ալ կրնան գտնուիլ, բայց իրենց ազնիւ հրապարակաւ ուրիշին սպասաւորելու աստիճան ստորնացողներ գրեթէ չկան և Տ. Գ. վրդ. Թ. որ շատ չըներ ի Տէր հանգեաւ, [*] էր և կ'մնայ բարեբախտաբար միակ տիպարն իր տեսակին մէջ։

*** Բարեկիշատակ Տ. Խաչատուր քահանան ալ, Թ. վրդ.-ին բարոյական մտքերը ընկերակիցը կրօնական ժողովոց մէջ, նա ալ խոնարհութեան տիպար մ'էր, նա ալ կ'կրէր շատ անգամ, եթէ ո՛չ պոչեր վերարկուին վրայէն, գէթ տոպրակներ անոր տակէն. անփառունակ, գրեթէ սառեցի պէս կ'անցնէր փողոցներէն. — բայց միւս կողմանէ ինչ ահագին տարբերութիւն երկուքին մէջ. երկու ծայրեր են ասոնք. մին իր անձին համար կ'ապրի, իր հանգստութեան համար, մամոնային համար և ոչ թէ եկեղեցւոյ կամ ժողովրդեան ծառայելու համար եկեղեցական եղած է. եթէ աշխարհք կործանի հոգը չէ, միւսը իր հանգիստն, իր ընտանեաց բարեկեցութիւնն անգամ կ'զոհէ այլոց օգտակար ըլլալու համար, զի կ'դաւանի և կ'հաւատայ թէ եկեղեցական մը սրբազան կոչումը, սեպուհ պարտաւորութիւնն է «աւետարանել աղքատաց, քարոզել գերեաց զթողութիւն և կուրաց տեսանել ևն.» մին կ'գանձէ յերկրի հազարաւոր ոսկիներ, միւսը կ'գանձէ յերկինս։ Եւ երբ այս երկուքն ալ կ'փախճանին, բնական է որ մարդ մտածէ իւրովի թէ ինչ ընդունելութիւն կ'սպասէ Երկնից մէջ իրենց և իրենց նմաններուն։ Եթէ հաւատամք Աւետարանին դրած պայմաններուն յաւիտենական փրկութեան համար, Եկայք օրհնեալք ին և Երթայք յանիծեալք ին լաւագոյն կիրառութիւն մը չպիտի ըլլայ քան եթէ սոյն պարագային։ Մեք աւելորդ համարելով այժմ աւելի երկար ներբողականներ յօրինել լուսահոգի Տ. Խաչատուր հոր մասին, մանաւանդ Գրաւէր Ատոմի վերջին անգամ յօրինած այնքան պերճախօս և սրտայոյզ դամբանականէն վերջ, կ'առաջարկենք միայն որ Հիւանդանոցի Ներքին կամ արտաքին շէնքին աչքի զարնելիք մէկ կողմը պարզ մարմարի մը վրայ արձանագրութիւն մը, յիշատակարան մը քանդակուի Նորա յիշատակին։ Հայ-հռովմէական եկեղեցիներու մէջ այս սովորութիւնը կայ և հին ատենն ալ կար մեր մէջ, ինչպէս հին դարերէն մնացած աւերակ եկեղեցեաց պատերն ու խաչաքարերը կ'վկայեն ցարդ, բան մը որ փափաքելի է վերանորոգած տեսնել մեր մէջ ալ.—Եւ մեռեալները թողլով անցնիմք ողջերուն։

*** Նախ ինչ կայ չի կայ մեր եկեղեցական աշխարհին մէջ. երեք ամիսէ ի վեր է որ գրիչ ձեռք չեմք առած այս մասին։ Ամենամե՜ծ յաջողութիւն մը, փառապանծ յաղթութիւն մը, զոր մեր եկեղեցականքս տարին' իրենց ազնիւ գոցուած դռները բանալ տալով, բով ի փառս Հայ Եկեղեցւոյ յաջողեցան մէկ քանին Զաբուլ - Թաֆը գլուխնին անցնել, և Պոլիս վազելով սպասել յուսով փառացն ... բարձրագոյնից։ Պոլսեցնակ եպիսկոպոսաց թիւն ասանկով քանի մտեցաւ, և սակայն մէ'կ հատ մը չունինք այսօր Վան երթալու յօժարութեան, Դաւն հեղինութիւն մը չէ՞ ասանց համար երգել «Աստուածա՜յին և երկնաւոր շնորհ, որ միշտ ընու զպէտս սպասաւորութեան Ս. Առաքելական Եկեղեցւոյ, կոչէ՛ զ... վարդապետ յեպիսկոպոսութիւն, Սէբաստիոյ ի տեղապահութիւն» և այլն։ Սակայն, մի ս կողմէ, կ'երևայ թէ Վանն ալ Ազգ. Վարչութեան տեսակէտով զելլը տեղ մըն է։ Պատրիարք Սրբազանէն սկսեալ մինչև Ալէաթճեան Սրբազան գացած են հոն և ձեռնունայն վերադարձած, Ցովսէփ Վարդ. Այվազեան «ազատեցէք զիս այս խըժդժներուն մէջէն կ'պոռար, չէ նէ...» ։ Իրենց քաղաքակից սրբազաններ ալ չկրցան ղեկավարել ատոնք...։

*** Միւս կողմանէ ուրախալի է տեսնել որ ծանօթ Սրբազան մը հրապարակ կ'նետուի իր կարգակցաց ընդհանուր անտարբերութիւնն ալ պանելու և իր պատրաստականութիւնը ցոյց տալու համար այդ դժուարին պաշտօնին։ Մանաւանդ երբ դիտենք թէ Նորին Սրբազնութիւնը թէ՛ հրապարակաւ և ամէն և թէ մասնաւոր խօսակցութեանց մէջ ժամանակ մը սա սկզբունքը կ'քարոզէր թէ ինք իր գաւառական պաշտօնէութեան շրջանը լրացուցած է, թէ գաւառաց մէջ լուծ.քի եղերը 0—15 տարիէն յետոյ ազատ կ'արձակեն և թէ ինքն ալ ըստ այդմ օրինակի այլ եւս տեղ մ'ալ չերթար և քիչ մ'ալ ուրիշները պէտք է երթան եայլն։ Ցետոյ պարագաներ եկան որ կ'երևի թէ, անշուշտ յօգուտ Եկեղեցւոյ, փոխել տուին Ն. Սրբազնութեան այդ որոշումն և այս անգամ աճա մտնիլ միջոցաւ կուզայ յայտարարել թէ պատրաստ է երթալ մինչև անդ՝ ներկայ պէտքերուն դարման տանելու համար։ Ոմանք չարամիտք կ'ըսեն. գիտէ թէ անկարելի է, եթէ կարելի ըլլար, պիտի առաջարկէ՞ր. ժողովրդականութիւն վաստկելու միջոց մ'է այդ. — այլք կ'ըսեն, անգամ մը գնաց, ինչո՞ւ չկեցաւ և օգտակար չկրցաւ ըլլալ, հիմա ի՞նչ պիտի ընէ։ Իսկ ես սպասելով որ ուրիշ մի քանի սրբազաններ ալ—որք միևնոյն վիճակին մէջ կ'գտնուին,—նոյն օրինակ պաշտօնական յայտարարութիւններ ընեն հրապարակաւ, կ'ըսեմ. Նախ այս եղանակիս խիստ դժուարին է եթէ ոչ անկարելի է երթալ, գոնէ մինչև Ապրիլը սպասելու է։ Բ. Ինչ պիտի ընէ գացող եկեղեցականն երբ տագնապն աւելի տնտեսական է քան կրօնական։ Եթէ ճարտարախօսութեան հետ ունի առատ [illegible] և քսակ վեհանձն սիրտ և գութ գտնենք ի նպաստ կարօտելոց վատնելու, նմանապէս ազդեցութիւն, լա՛ւ, ապա թէ ո՛չ, անօթութենէ աչքը դարձող մարդուն քարոզ տալը գայլին գլխուն Աւետարան կարդալ կ'նմանի։ Այս մասին ես չեմ համարձակիր այնքան պայմանել այդ շարժումն որքան կ'ընեն մեր մի քանի խստասիրտ խմբագիրք։ Աստուած չընէ որ իրենք զգան օր մը թէ ինչ է մարդու մը համար անաւաղութենէ տուայտիլ, եւ իրեններուն տուայտիլը տեսնել։ Ուրեմն եթէ ունինք անանկ եկեղեցական մը որ ըստ օրինակի Տեառն մերոյ և անոր զօրութեամբ քանի մը ձուկով [թող ըլլայ տառեխ վանայ] և քանի մը նկանակով [թող ըլլայ լաւաշ] հազարաւոր հոգի կերակրելու հրաշագործութիւնն ունենայ, ղրկենք զայն, ապա թէ ոչ կա՛մ Թիճարէթ խանէն փող անցնինք կամ թեմին հոգեւոր հօտէն։[*]

*** Ալէաթճեան Սրբազանի նամակն ուրիշ առարկութիւն մ'ալ կ'վերցնէ, այն է՝ Պատրիարքական իշխանութիւնն Եպիսկոպոսաց համահաւասար ցոյց տալով և միայն առաջնութիւն մը շնորհելով անոր, մեր եկեղեցական արդի անիշխանութեան փաստաբանութիւնը կ'թուի ընել Սրբազանն և կ'ձգնի պատրիարքական հոգեւոր և վարչական իշխանութեան նշանակութիւնն նուազեցնել։ Ամէն եպիսկոպոսք, մինչև որ Պատրիարք ըլլան, այս վարդապետութիւնը կ'սիրեն ջատագովել։ Ինչ է գլխաւոր փաստերնին, եթէ ո՛չ սա թէ՛ ըստ ոյուս Պոլսոյ Պատրիարքունք եկեղեցական ձեռնադրութիւն չեն առներ, ըստ որում Հայ եկեղեցւոյ հին կազմակերպութեան մէջ Պոլսոյ Պատրիարքական իշխանութիւն մը չկայ, հետևաբար իրենց պէս Եպիսկոպոս մ'ալ Պատրիարքն է, որում հնազանդելու որ և է պարտաւորութիւն չունին։ Բայց ասոնք չեն տեսներ թէ դարերու ընթացքին մէջ ի՛նչ յեղաշրջումներ, ինչ փոփոխութիւններ եկած և յապաւումներ կամ յաւելումներ մուծած են, տեղափոխութիւններ կատարած են ինչպէս աշխարհական, նոյնպէս եկեղեցական նուիրապետական կարգաց մէջ։ Արդ, անհնարին է ընդունիլ որ համայն Տաճկաստանի Հայոց միաձայն քուէարկութեամբը, թէ՛ եկեղեցականաց թէ՛ աշխարհականաց մասնակցութեամբը ընտրուած Պատրիարք մը, որ Բարձրագոյն վաւերացութեամբ ալ պատուած, Կայսերական հրովարտակաւ ընդ. Տաճկահայոց եկեղեցականաց պետ ճանչցուած է դարերէ ի վեր և Հայրապետին կողմանէ ալ իբր փոխանորդ ընդունուած է յեկեղեցական իրս, ըստ որում ձեռնադրութեամբ չէ առաւել քան այս ինչ Թաղի անձն մէկ եկեղեցականն որ այնինչ էֆ.ին կամ այնինչ կաթողիկոսին շնորհիւ եպիսկոպոսացեր է (Ալէաթճեան սրբազանին համար չէ խօսքերնիս), որ որ և է վստահութիւն և համարում չի վայելեր ազգին մէջ, ելնէ յոխորտայ օրուան Պատրիարքին դէմ թէ՛ դուն ինչ ես նէ, ես ալ ան եմ։ Մեք աշխարհականքս բոլոր ուժով բողոքելու եմք այս վարդապետութեան դէմ, որ մեր քուէից արժէքը կ'ոչնչացնէ, մեր արժանապատուութեան կ'դպչի։ Մնաց որ Ցունաց Պատրիարքն ալ ձեռնադրութիւն չառներ, կարծեմք Ս. Պապն ալ, ինչպէս նաեւ մեր Երուսաղեմայ Պատրիարքունք չե՛ն առներ, այսու հանդերձ ոչ նուազ հեղինակութիւն ունին իրենց Եպիսկոպոսաց վրայ։

Խնդիրը հակառակ կողմէն դիտելով կ'տեսնեմք թէ՛ ըստ եկեղեցական օրինաց, մէկ թեմի մը մէջ մէկէ աւելի եպիսկոպոսունք չեն կրնար պաշտօնավարել, ըստ առածին թէ «[illegible]» [հաւասար իշխանութեամբ]. հետևաբար եպիսկոպոսունք Պոլիս կենալու անգամ իրաւունք չունին, և եթէ կենան ալ, իբր հիւր Պատրիարքական թոյլտուութեամբն է, և պէտք չէ որ հովուական նշանները կրեն, ինչպէս եպիսկոպոսական ասա, մատանի, աթոռ, չամթալ թագ են. են. այլ իբր լոկ վարդապետ պաշտօնավարեն։ Ինչ լաւ կ'ըլլար եթէ Ալէաթճեան սրբազան, որ այս կէտերը լաւ կ'շեշտէ իւր նամակին մէջ, այս մասին ալ առաջին օրինակը տար ան ժամ, իբր անհօտ հովիւ, մերկանալով իւր ամէն հովուական արտաքին զարդերէն։ [*]

*** Անդին «Վայրի Վարդ» ալ, որ եկեղեցական մ'է թերեւս, «[illegible]» կ'ջատագովէ եկեղեցականութեան ներկայ վիճակին դարման տանելու համար։ Ինչ որ ին՛ք կ'առաջարկէ, մեր նուաստութիւնն ալ ազոր նման և աւելի խիստներն առաջարկած է ծրագրին մէջ, որ ասկէ մէկ-երկու տարի առաջ մատոյց Ս. Պատրիարքին։ Տեսնենք ե՛րբ և ինչպէս պիտի ունենանք լաւագոյն և բարեփոխեալ օրէնքներ, մանաւանդ կրօնական ժողովոյ կազմութեան բարեփոխութիւն մը, որ եկեղեցականաց անիշխանութեան գլխաւոր պատճառն եղած է ըստ իս։

*** Վերջացնելէ յառաջ ըսենք մէկ երկու խօսք ալ Ազգ. Հիւանդանոցին վրայ։ Սոյն Հաստատութեան Ներքին կանոնագիրը կ'երեւի թէ տակաւին շինուած չէ. բան մը որ իբր հիմն ամէն բարեկարգութեան պէտք էր շատոնց գրուած ըլլար նոր Հոգաբարձութեան ուշադրութիւնը։ Այն ինչին այն ինչին կողմէ յանձնարարուած պաշտօնեաները կ'շարունակեն եղեր պաշտօն ստանալ անդ՝ առանց կարեւորութիւն տրուելու Տնօրէնին դիտողութեանց։ Հիւանդք կ'գանգատին թէ Ս. Պատրիարքն ամէն անգամ որ Հիւանդանոց կ'այցելէ իրենց կողմը չի գար [??]։ Այլք կ'ըսեն թէ երբ Խնամակալուհի Տիկնայք երբեմն այցելեն Հիւանդանոց, միշտ Ներքին պաշտօնեայք կ'ընկերանան իրենց, որով չեն համարձակիր իրենց գանգատներն ազատօրէն հաղորդել Խնամակալուհեաց, են. են։ Մեք այս առնէ թողլով՝ միայն Ներքին կանոնագրին անհրաժեշտ ստիպողականութիւնը մատնանիշ ընելով կ'բաւականանանք։

ՀՈՐՈՑ

[*] Սուրբ պարզապէս Գարեգին Ս. Վ. Թաթարեան չըսե՞ս, մ'որդ. Աստուծոյ. [illegible] (Ս. ԽՄԲ.)

[*].—Անիրաւութիւն մ'ալ [illegible] առաջնորդը քաշքշելն է թէ ինչո՞ւ մերժեր է Վան երթալ, են։ Եղբայր, ի՞նչ կ'ուզէք այս մարդէն, կրօնական ժողով և խմբագիրք, կ'երթաք կուզաք եւ եւէն կ'իյնաք. մարդը գէշ աղէկ 10—20 տարի է ընդարձակ վիճակ մը կ'կառավարէ, քանի՞ կոոր պիտի ըլլայ, և դո՛ւք, Սրբազա՛նք, որ Պոլսոյ մէկ մէկ թաղը քաշուած քէֆէրնիդ կ'նայիք, ի՞նչ իրաւունք ունիք մարդուն մերժ ընդ մերժ հրաման արձակելով, մէկ մը հոս, մէկ մը հոն քշելու. աղէկ որ Պետրոս եպիսկոպոս մը և Ցովակիմ մը կան եղե՜ր. եթէ անոնք ալ չըլլայի՞ն։ Մ. Հ.

[*].—Ժամանակաւ կրօնական ժողով մը որոշեց որ եկեղեցական թափորներու մէջ երեցագոյն եպիսկոպոսը միայն սաս առնու։ Ի՞նչ ըսել է. և ո՛չ մէկ Սրբազան ընդունեց ասիկա, ընդ որս և Ալէաթճեան Սրբազան. կաւիճներ եղան ուրեք ուրեք. վերջապէս չքաշուեցաւ։ Իրաւ է որ հանդէսի մը քանի մը նախագահ չի կրնար ըլլալ. բայց մեր Սրբազաններուն արտաքին զարդերն ալ իրենց հոգինին է. արդէն անտեղութիւնը մէկ հանդէսին քանի մը հանդիսապետ միատեղ հրաւիրելն է. բան մը որ մեզմէ շատ աւելի հարուստ տարաբնակ Հայոց մէջ չկայ։ Մ. Հ.

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հարաւային բևեռն առաջին անգամ հետազօտելու ձեռնարկուած է 1567ին։

*** Պերլինի քանի մը թաղերուն մէջ, կիներու յատուկ ընդհանուր սըրճարաններ կան։

*** Բարիզի ճաշարաններէն ոմանք, կերակրոյ սեղանին վրայ փըռուած լաթին համար, 120 սանթիմ բոյեքն տուրք մը կ'պահանջեն յաճախորդէ։

*** Աշխարհի մէջ հրատարակուած ամբողջ լրագրերուն տասնէն եօթը միայն Անգլիոյ մէջ կ'հրատարակուի։

*** Գերմանիոյ մէջ 400,000 օտարականներ կան։

*** Երկաթուղւոյ կայարաններուն ամէնէն մեծը կ'գտնուի Միաց. Նահանգաց Ֆիլատելֆիա քաղաքը։ Կայարանին երկաթով և պակիռով շինուած կամարին երկու ոտքերուն մէջ տեղի միջոցին լայնութիւնն է 304 ոտք։

*** Ֆրանսայի քանի մը տեղերուն մէջ, մեքենաները շարժելու համար շուները կ'գործածեն։

*** Հովանայի փողոցներուն մէջ շատ քիչ անգամ կին կ'տեսնուի, այդ պատճառաւ «այրուներու քաղաք» կը կոչեն զայն։

*** Երբ պտուղը կամ շուշանը ջրով թրջեն, իր ոյժին երկու երրորդը կ'կորսուի, իսկ երբ աճառով կամ եղով թրջեն, ա՛լ աւելի քիչ ոյժ կ'ունենայ։

*** Անգլիոյ մէջ սահնակներու համար հիմա կ'գործածուի զանազան գոյներով տեսակ մը [illegible], որ պողպատին հետ բաղդատելով աւելի դիմացկուն է և ունի նաև առաձգականութիւն։

*** Վերջացող դարուս սկիզբէն մինչև հիմա՝ ծովերու և ովկիանոսներու մէջ 52 նոր կղզիներ գոյացած են, որոցմէ 19ը դարձեալ կորսուած է, իսկ մնացեալներէն միայն տասնին վրայ բնակութիւն հաստատուած է։

*** Համպուրկի հնարագէտներէն մին, դպրոցական տղաքներու կաթ ծախելու յատուկ տեսակ մը գործիք հնարած է որ երբ այս գործիքին ծակէն տասնոց մը նետես, անմիջապէս քեզ 10 փարայի կաթ կուտայ, և կաթը պարպածիդ պէս, մեքենան այդ ամանը կ'լուայ, կ'մաքրէ և յետոյ իր տեղը դնելով կ'պահէ։

*** Հնդկաստանի մէջ 1890ին վայրի գազաններէն 2,460 մարդ, 64,500 ձի և ուրիշ ընտանի կենդանիներ սպաննուեցան։ Նոյն տարւոյ մէջ սա վայրի գազաններէն 14,000 հատ սպաննուած են։ Հնդկաստանի թունաւոր օձերէն նոյն տարւոյ մէջ 21,412 հոգի սպաննուած են, իսկ այդ օձերէն 510,000 հատ սպաննուած է։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

ՀՈՂԱԳԱՐՄԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Բեռլինցի ընթերցողը լսած են, գիտեն արդէն անշուշտ անուանի Տքթ. Քնայփ անուն աւստրիացի կամ գերման բժիշկ մը՝ որ իր ջրաբուժական դարմաններովը մեծ հռչակ ու անուն հանած էր և անցեալ տարի ինքն ալ հասարակաց փոսը —գերեզմանը— լեցուց՝ հակառակ իր անթիւ բոյժերու։ Տիւսէլտօրֆցի նոր բժիշկ մը՝ Տքթ. Ֆէլք անուն, ջրաբոյժի դրութեան յարգն իսպառ կորսնցնելու վրայ է, կ'ըսէ գերման լրագիր մը, և որոյ համբաւն օր ըստ օրէ տարածուելու վրայ է եղեր։ Այս նոր բժշկական դրութեան նայելով՝ ըստ որում մարդս կաւէ ստեղծուած է, պէտք է եղեր զանի իր կղբնական տարրերովը —կաւով, տիղմով— բուժել։ Ուստի Տքթ. Ֆէլք կ'գործածէ եղեր հողէ սպեղանի մորթային հիւանդութեանց, գալարումներու, կաթուածի, մինչեւ անգամ բէկարուժութեան համար. կաւով կ'ծեփէ վէրքերն և կաւէ գնդակներ կ'պատրաստէ այլ և այլ խօթութեանց։ Հող ուտելու մոլութիւնը մինչեւ ցարդ խենդութիւն նկատուած էր. կ'երեւի թէ խելացութեան կարգ պիտի անցնի։

ԱՆԿՈՂԻՆԻ ԾԱՌ.— Երկիր մը ուր անկողին կամ վերմակ մ'ունենալու համար մեծ ծախքի պէտք չունի մարդ, անշուշտ հասարակած հանրապետութիւնն ըլլալու է։ Գերման երկրախոյզի մը պատմութեան նայելով՝ Քօրտիլեան լերանց բնակիչ Հնդիկները ծառի մը արմատէն՝ զոր «[illegible]» կ'անուանեն, շատ ընտիր անկողիններ, ինչպէս նաև վերմակներ կ'պատրաստեն եղեր։ Ցիշեալ արմատն հաստիկ սսուր [ֆանէլայի] չափ թանձր ըլլալով, տեղացիք մանուածր պատրաստութեամբ մը կ'ենթարկեն զանոնք, որով այնչափ կակուղ և առաձգական կ'դառնան որ կ'ծալլուին, կ'գլորուին առանց ո՛ և է անպատեհութեան, ճիշտ թաղիքի [քէչէի] մը պէս։ Այս թանկագին արմատն հայթայթելու համար Հնդիկները նոյն ծառին շուրջն իրարմէ երկ-երկու մէտր միջոցաւ կ'րամնեն, և յետոյ սուր գործիքով մը խնամով վրայի բըդուտ պատատը կ'հանեն և ժամերով ջուրի մէջ կ'թողուն։ Ցետոյ արտաքին անհարթ մասերը կ'մաքրեն և կակուղցնելու համար նոյն արմատը կ'ծեծեն մուրճի կամ թակի հարուածներով։ Նոյն գերմանացի կ'ըսէ թէ այս խնայողական վերարկու անկողինը տեղացի Հնդիկներու մէջ ընդարձակ տարածուած գործ մ'եղած է իբր հանգստութեան առարկայ մը։

ԾԽԱԽՈՏԸ ԳԱՂՂԻՈՅ ՄԷՋ.—Ծխախոտի գործածման առաջքն առնելու համար, Ֆրանսայի մէջ հաստատուած ծխահակոյց ընկերութիւն մը մեծ յաջողութիւն ընելու վրայ է, կ'ըսէ վիճակագրութիւն մը, որ կրնայ Ռէժիի վնասութիւն առթել՝ տարած յաղթական ընթացքովն։ Սոյն վիճակագրութեան նայելով՝ Ֆրանսացիք ուրիշ որ և է ժողովրդէ իբր թէ նուազ քանակութեամբ կ'գործածեն եղեր ծխախոտ. այն է մարդ գլուխ տարին հազիւ մէկ քիլօ, մինչդեռ Պելճիգայի, Հոլանտայի և Զուիցերիոյ մէջ տարին մարդ գլուխ երեք քիլօ կ'սպառեն. իսկ Անգլիոյ և Գերմանիոյ մէջ քիչ մ'ալ աւելի։ Հետեւաբար Ռէժիի անուղղակի տուրքը կրնայ բարիք մը նկատուիլ Գաղղիոյ համար, տուրք մը որ հզօրապէս կ'կասէ ծխախոտի գործածութեան պէս զարշելի մոլութեան մը դէմ, որ մարդս թունաւորելէ, ժանտահոտ ընելէ, բազմաթիւ հրկիզութեանց պատճառ լինելէ, հանրային առողջութեան վնասելէ, և մատներնիս ու ատամնիս սեւցնելէ, մանաւանդ խնայողութիւննիս սպաննելէ զատ ուրիշ որ և է օգուտ չունի։

*** Այս առթիւ կրնանք մէջ բերել Ֆրանսայի ուրիշ վիճակագրի մը ծխախոտի սպառման վրայ յետագայ տեղեկութիւնները. աշխատութիւն մը որ իրօք համբերութեան գործ է կատարելի ծխամոլի մը համար։ Ասոր հաշիւներուն նայելով, Ֆրանսայի մէջ շուրջ վեց միլիոն ծխողներ կ'գտնուին, որք տարին միջին հաշուով մարդ գլուխ 5 քիլօ 98 կրամ ծխախոտ կ'սպառեն։ 15 ծխողներէ 8ը ծխափող, 5ը սիկառ, և 2ը սիկառէթ կ'գործածեն. բացի անոնցմէ որ անխտիր այս երեքէն ալ կիրառութիւն ունին։ Բոլոր Ֆրանսայի մէջ սպառուած ծխախոտի սիկարէթի գինն է 294 միլիառ. այն է օրական 809 միլիոն, ժամական 3,700,000, մէն մի վայրկեան 61,000 և ամէն երկվայրկեան 1200 ֆրանք։ Վերջապէս, եթէ բոլոր այս սիկառէթները ծայրէ ի ծայր իրար փակցուին, 2 միլիոն 57,930 քիլօմէդր երկայնութեան մը կ'հասնին, այն է 51՛ անգամ աշխարհիս շրջանը։ Ահա՛ թէ ինչպէս ծուխի կուտան մարդիկ այսքան ստակ՝ որ կրնար հազարաւոր Նօթմներու կեանքը փրկել...։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ.— Հանգուցեալ Նախագահին քաղաքական ասպարէզին ամէնէն բարձր գագաթնակէտն եղաւ 1895 տարին։ Նոյն տարւոյ Ցվր.ին Հանրապետութեան Նախագահ Գազիմիր Բէրիէ պաշտօնէն հրաժարեցաւ։ Այս գահավէժ գործին պատճառներն —հազիւ 202 օր պաշտօն վարեց— դեռ բոլորովին յայտնի չեն, այլ ենթադրական են միայն։ Ոմանց կարծիքով անոր քաշուիլը կապ ունէր Տրէյֆիւսի գործին հետ. ուրիշներու կարծիքով, իր նախարարներ դիտմամբ համաձայնած էին, զայն հրաժարեցնելու համար։ Բայց ինչ որ ալ ըլլայ իր հրաժարման բուն պատճառը, քաշուեցաւ պաշտօնէն, մեկուսացաւ իրեն դէմ ուղղուած «զրպարտութեանց և թշնամանքի պայքարէն» զզուած։ Գազիմիր Բէրիէի հրաժարականն յաղթանակ մ'էր Ընկերվարականաց համար, և Ֆրանսա քաոսային վիճակի մը մէջ էր երբ 1895 Ցունուար 17ին Վեհաժողովը բացուեցաւ ի Վէրսայլ, յաջորդ մ'ընտրելու համար։ Երեք թեկնածուներ կային,— Վալտէք Ռուսօ, Կամպէդայի և Ժիւլ Ֆէրրի դաշինքներուն մէջ Ներքին գործոց նախարար, և Նաև Ֆրանսայի փաստաբաններուն ամէնէն կարողներէն մին.— խոստապահանջ արմատական Պրիսոն որ մարմնացումն է Ֆրանսայի քաղաքական «մաքրակրօնութեան», և հուսկ ապա Ֆէլիքս Ֆօռ, Չափաւոր Հանրապետականաց ախոյեանը։ Վալտէք Ռուսօ ամէնուն սիրականն էր—Ֆօռ երկու թեկնածուներուն մէջ երրորդական բան մ'էր միայն—բայց քուէարկութիւնն անակնկալ մ'եղաւ։ Առաջին քուէհամարին Պրիսոն վաստկեցաւ 338 քուէ, Ֆօռ 244, և Վալտէք Ռուսօ 185 միայն։ Երկրորդ քուէհամարին՝ Ֆօռ շահեցաւ 438 և Պրիսոն 363։ Ֆօռ Վերսայլէ մեկնեցաւ ամբոխի մը ծափերուն միջև որուն անծանօթ էր դէմքով, և հազիւ թէ անունով ընտանի էր, բայց հռչակուեցաւ իբրեւ արժանընտիր Նախագահ Ֆրանսայի Հանրապետութեան։ Միշտ սուզուած էր իր պաշտօնական և արարողական պարտաւորութեանց մէջ։ Շնորհիւ իր անհատական հարստութեան, պաշտօնին բեռը նուազ թեթև էր իրեն քան իր նախորդներէն ոմանց, և իր սովորական զուարթութեամբ անձնատուր եղաւ տեսակ մը ժողովրդային կառավարութեան։ Իր արժանաւորութիւն և պատկառելի ներկայութիւն Ելիզէի մէջ սիրուն փոփոխութիւն մ'առաջ բերին Գազիմիր Բէրիէի քիչ մը պաղ վարմունքէն և Կրէվիի չափազանց ընտանի եւ չափազանց անարուեստ ընթացքէն ետքը։ Իբրև գլխաւոր զարդարուած Հանրապետութեան՝ բանով մը պակաս չէր ընաւ։ Արքայական ձեւեր ալ գիտէր առնել— և իբրեւ այսպիսի ոմն Զարին սիրական մարդն էր, և ոչ նուազ յարգելի Վիքդորիա Թագուհիին, որուն հետ շատ անգամ տեսնուեցաւ — և գիտցաւ նաև Ելիզէէ հեռի պահել անարժան մարդիկ և պահպանել այսպէս Նախագահական պալատին արժանապատուութիւնը։ Իբրև պետ ժողովրդային կառավարութեան մը, ստիպուած էր արարողական առիթներու մէջ երեւիլ, ամբոխէն պատուելով միայն Պատուոյ Լէգէոնի բարձր աստիճան-

նիրով և Ռոկեֆորման եւ Ա. եւոման Մանեակի պատուանշաններով։ Բայց այս սահմանափակ պարզութիւն շատ հաճելի չէր իրեն. և Զարին այցելութեան ժամանակ խնդիր եղաւ իրեն —Ֆէլիքս Ֆոռի— համար պատրաստել համազգեստ մը որ թէ՛ աւելի աչքի զարնող ըլլայ և թէ վայելուչ։ Բայց Պոլվաններուն թերթերն որոց համար նուիրական բան չկայ բնաւ—ա՛յնքան անողորմաբար կ'յարձակին ամէն բանի վրայ—առաջարկութիւնը խեղդեցին, սպաննեցին իրենց սրամիտ ծաղրանքով։ Հազիւ թէ կը ներէին նախագահին, բանակի ազգամարզերուն յաճախակի այցելութեանց առեն, հագնիլ ձի հեծնելու յարմարագոյն տարազ մը և գիւղացի ազնուականի կօշիկները։ Բայց այս ճղճիմ սահմանափակումներէն և ճշտումներէն անկախաբար, իր ընտանութիւնն Էլիզէի մէջ հաճելի էր իրեն և հաւասարապէս գոհացուցիչ այլոց համար։ Աջակցութեամբ իր կնոջ և մանաւանդ իր տաղանդաւոր դստեր, Օր. Լիւսի Ֆոռի, կ'նախագահէր Նախագահական Ընդունելութեանց անթերի և անստգիւտ։ Իր Նախագահութեան գլխաւոր դէպքեր—բաց ի առօրեայ նախարարութեանց երթևեկութենէն— Տրէյֆիւսի գործն և Ֆրանքեռուս միութիւնն եղան։ Առաջնոյն մէջ բաւական իմաստութեամբ դեր չկատարեց, թէեւ պատճառներ կան կարծելու թէ իր համակրութիւնք աւելի Սպայակոյտին հետ էին — խոհեմութեա՞ն թէ նախապատուութեան պատճառաւ, յայտնի չէ։ Վերջին դէպքին հետ ինքինքը նոյնացուց հայրենասիրական եռանդով, եւ տեսակ մը թատերական զգացմանց նշանով որ ա՛յնքան սիրելի է բոլոր Ֆրանսացւոց սրտին։ Երբ գիտցուեցաւ թէ Զարն ու Զարուհին պաշտօնապէս պիտի այցելեն Հանրապետութեան Նախագահին, ամէն հետաքրքրութիւն կեդրոնացաւ Ֆոռի վրայ այնքան՝ որքան անոր կայսերազուն հիւրերուն վրայ։ Թէ՛ Նոյեան Վեհափառութեանց 1896 Հոկտ. ին ի Ֆրանսա այցելութեան, և թէ ի Քրոնշտատ իր փոխադարձ այցելութեան առեն, Ֆէլիքս Ֆոռ ա՛յնպիսի արժանաւորութիւն և ճարպիկութիւն ցոյց տուաւ որ շահեցաւ իր երկրին խանդավառ սքանչացումը։ Ֆոռ Զարն ու Զարուհին դիմաւորեց Շէրպուրկի նաւահանգիստն, եւ երեկոյին ճաշ տուաւ։ Զարին կենաց համար իր բաժակաճառ փափկանկատութեան և ճարտարութեան տիպար մ'էր։ Լաւ ընտրուած բառերով ո՛չ միայն բարի գալստեան ջերմ ողջոյն մը կ'պարունակէր այդ բաժակաճառ, այլ նաև երկու ազգաց բարեկամութեան արտայայտութիւնը— Ֆրանսայի մէջ զգացուած խանդավառութիւնն, ի Քրոնշտատ և ի Թուլոն երկու ազգաց նաւատորմիղներուն փոփոխակի քաղաքավարական այցելութիւններէն։ Զարին պատասխանն աւելի կարճ և աւելի ամփոփ էր։ Ֆրանսայի ցամաքը կոխելու վայրկեանէն սկսեալ. Զարը Ֆոռի նկատմամբ ամենամեծ յարգանք ցոյց տուաւ, և իր սիրալիր ցոյցերն առ Նախագահն ամէն դիտողներու աչքին զարկին։ Շատերը կ'խորհէին թէ երկու անձանց հաղորդակցութիւնը քիչ մը դժուար պիտի ըլլայ, բայց Ֆոռ իր նոր դիրքին յարմարելու կարողութեամբ իր հիւրին հաւասարեցաւ։ Հետեւեալ օրը Նախագահը Ն. Վեհափառութեանց հետ Բարիզ անցաւ և մասնակցեցաւ ամբոխին կողմէ անոնց ընծայուած ընդունելութեան։ Երեկոյին կայսրը ճաշեց Էլիզէի մէջ, և այդ առթիւ Ֆոռ արտասանեց ճառ մը որ պատմական կարեւորութիւն ունի։ Զարին և Զարուհւոյն ներկայութիւնն, ըսաւ, կնքեց Ֆրանսան և Ռուսիան միացնող կապերը։ «Հզօր կայսրութեան մը և յաժառ աշխատասէր Հանրապետութեան մը» միացմամբ աշխարհի խաղաղութեան վրայ բարերար ազդեցութեան մասին խօսեցաւ։ Եւ ճառն աւարտեց ակնարկելով Զարուհւոյն որ ճշտիւ կ'համապատասխանէր Բարիզցիներուն իրեն համար տածած սքանչացման։ Երկրորդ օրը Զարն ու Զարուհին Սէնի վրայ նոր կամուրջի մը—Ալեքսանդր Գ. կամուրջը—առաջին քարը դրին։ Ն. Վեհափառութեանց չորս օրուան այցելութեան բոլոր հանդիսութեանց միջոցին՝ Ֆոռ իր հիւրերէն ետք ամենէն կարկառուն դէմքն էր։ Իր դերը կատարեց ճշտիւ մեծ յաջողութեամբ։ Ֆրանսացիք կ'խնդակցէին իրեն այն ճշտութեան համար որով կ'կատարէր ասպնջականի պարտաւորութիւնները։ Զարն ու Զարուհին Հանրապետական Ֆրանսայի մէջ յանձին Նախագահին գտան մէկն որ կրնար զիրենք ընդունիլ ա՛յնպիսի արժանաւորութեամբ և շնորհքով, Միապետական Արքունեաց մէջ իսկ անպերազանց։ Հետեւեալ տարւոյ Օգոստ. ին Ֆոռ Քրոնշտատ գնաց փոխադարձ այցելութեան։ Հանդէսները կարգադրուած էին ա՛յնպիսի կերպով որոյ վախճանը պիտի ըլլար Ֆրանքեռուս Զինակցութեան յայտարարութիւնը։ Նախագահն ողջունուեցաւ ռուս ժողովրդէն խանդավառութեամբ մը որուն նմանն եղած էր միայն ի Բարիզ Զարին եւ Զարուհւոյն։ Օգս. 26ին ֆրանսական Բոթիւօ մարտանաւին մէջ հրաժեշտի նախաճաշի մը առեն, Զարն և Ֆրանսական Նախագահն իրենց համար բաժակաճառ բաժակաճառներով, «Երկու բարեկամ եւ զինակից ազգաց» կենացին համար խմեցին։ Այս բառերուն գործածութիւնն հաստատեց աշխարհի թէ Զինակցութիւնն իրողութիւն մ'էր։ Ֆրանսական ազգը կարի ցնծալից, Ֆոռի վերադարձին առթիւ խանդավառ և անմոռանալի ցոյցեր ըրաւ։ Ֆէլիքս Ֆոռ ամենուն կողմէ կ'նկատուէր իբրեւ ճարտար, ուղղամիտ և նոյն իսկ փառասէր մարդ մը։ Շատ բարեկամներ ունեցաւ, բայց թերեւս ինք միակ քաղաքագէտն էր ի Ֆրանսա, որ ամէնէն քիչ թշնամի ունէր։ Երբ Հանրապետութեան Նախագահ ընտրուեցաւ, ո՛չ թէ իր գերագոյն կարողութեան համար էր, այլ աւելի որովհետեւ հանրապետական կուսակցութիւնը կ'փափաքէր խանգարել Պրիսոնի յաջողութիւնը, և որովհետեւ Ֆոռ միակ մարդն էր որոյ անուան շուրջ վեհաժողովին ձայները շատ քիչ բաժնուած էին։ Իբրեւ Հանրապետութեան Նախագահ, Ֆէլիքս Ֆոռ ամէն ակնկալութենէ աւելի գոհացուց ֆրանսական ազգը։ Էլիզէ մտնելու վայրկենէն մինչեւ իր մահն՝ իր ժողովրդականութիւն երթալով աճեցաւ։ Իբրեւ ծովային գործոց նախարար, Ֆէլիքս Ֆոռ ջերմ կուսակից էր Ֆրանսայի գաղթային պետութեան ընդարձակման ֆրանսական վաճառականութեան ազատ մուտք գտնելու նոյ ստակաւ։ Ինքն էր որ, երբ ծովային նախարար էր, պատրաստեց Մատակասքարի վերջին և վերջնական արշաւանքը։ Այդ առթիւ ամէնէն աւելի քննադատուեցաւ իր գործ քան իր կեանքին ո և է շրջանին մէջ։ Առտուն կանուխ արթնցող մարդ մ'էր, և երբ Նախագահ եղաւ, մարդ կ'ընդունէր առաւօտեան ժամ 6-8ին միջոցները։ Իր առողջ կազմուածք կարող կ'ընէր զինքն աշխատիլ գիշերն ուշ ատեն և առտուն կանուխ։ Իր Նախագահութեան առեն Էլիզէ շատ տարբեր կերպարանք մ'առած էր։ Մաք Մահոն Մարաջախտի և Քազիմիր Բէրիէի շռայլ ծախքերը չէր ըներ, բայց իր պաշտօնին յատկացուած թոշակէն շատ աւելի մեծ ծախքեր ընելու հարկին մէջ էր։ Իր հին բարեկամներն երբեք չէր մոռնալու որսորդ մ'էր. օր կ'ըլլար որ իր հրացանով մինչեւ 1200 երէ կ'սպաննէր, կ'ըսեն, թէեւ չափազանց կ'երեւի այս թիւ։

ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Նախարարաց Խորհրդոյ Եչ. աւուր նստին մասնակցեցաւ սովորականին պէս բոլոր խորհրդակցութեանց։ Քանիցս խօսք առաւ և խորհրդէն ետք յոյժ բարեկամաբար տեսակցեցաւ նախարարապետին և պատերազմական նախարարին հետ։ Կէսօրէ վերջ, ժամ 2ին Ֆէլիքս Ֆոռ Եչ. ի ընդունելութիւնն անձամբ կատարեց մինչեւ գրեթէ ժամ 5։ Նոյն պահուն էր որ լըջօրէն անհանգիստ զգաց ինքզինք, և կանչելով քարտուղար Լը Կալ, ըսաւ. — «Սիրելի Լը Կալ, աղէկ չեմ։ Գլխուս ետեւը ծոծրակիս վրայ սաստիկ ցաւ ունիմ. —Բան մը չէ, յարեց Լը Կալ։ Այս օրուան արեւն է որ կէս գլխացաւ կ'պատճառէ ձեզ։ Հիմա կ'անցնի։ —Թերեւս, յարեց Նախագահը, բայց ի՛նչ որ ալ ըլլայ, աղէկ չեմ։» Ասոր վրայ Լը Կալ դուրս ելաւ քիչ մը, և ինչպէս արդէն գրեցինք երէկի թուով, ժամ 6ին ատենները եկաւ Նախագահին քով, որ գոյնը նետած էր և ըսաւ տկար ձայնով իր քարտուղարին. — «Իրա՛ւ, աղէկ չեմ, շատ գէշ եմ, շատ գէշ… Ծոծրակիս ետեւը շատ կ'ցաւի։ Սիրելի Լը Կալ, կորսուա՞ծ եմ։ —Բայց ո՛չ, ընդհարեց Լը Կալ, որ կ'սկսէր խիստ անհանգիստ ըլլալ. անցաւոր տկարութիւն մ'է այս։» Էլիզէի մէջ գտնուող Իւմպէռ բժիշկը խորհուրդ տուաւ կանչել իսկոյն Նախագահին անձնական բժիշկն, և այս միջոցիս Ֆոռ շատ սիրալիր կերպով կ'խօսակցէր Լը Կալի և Զօր. Պայյուլի հետ, որոց ձեռքը քանիցս սեղմեց սիրով.—«Ձեզ շատ կ'սիրեմ, կ'ըսէր, այո՛, շատ։ Բայց, Աստուած իմ, ո՛րչափ ցաւ կ'խմանամ, ո՛րչափ կ'տառապիմ։ Այս պահուս եկան Տր. Լանլոնկ և Տիկին Ֆոռ ու Օր. Լիւսի Ֆոռ, որ մինչև հիմա անցած դարձածէն տեղեկութիւն չունէին բնաւ, թէև միևնոյն յարկին մէջ կ'գտնուէին, որովհետեւ Ֆոռ խնդրած էր անոնց բան մը չիմացնել, որպէս զի չվրդովին։ Տր. Լանլոնկ եթեր շնչել տուաւ և ծոծրակին վրայ մանանեխէ տապ (լաթ) կ'դնէր։ Բայց Տքդ.ն զգալով վիճակին ծանրութիւնն, իսկոյն լուր ղրկեց Տր. Բօդէնի, որ գալով՝ Նախագահին մահն հաստատեց միայն։ Ժամ 7½ին Լը Կալ ներքին գործոց պաշտօնատունը գնաց նախարարապետին իմացնել գործը։ «Երթամ տեսնել զինք, ըսաւ Շարլ Տիւբիւի. —Թերեւս աւելի աղէկ կ'ըլլայ որ քիչ մը ետքն երթաք, որպէս զի ձեր ներկայութենէն Նախագահը չվրդովի։— Իրաւունք ունիք, յարեց նախարարապետը, բայց ամէն հինգ վայրկեանն անգամ մը լուր տուէք ինծ։» Բայց Ֆէլիքս Ֆոռի վիճակ երթալով կ'ծանրանար։ Տիկին Ֆոռ քահանայ ուզեց։ Պալատական յիսնապետ մը վազեց Մատլէնի երէցը կանչել։ Բայց ժամանակ կ'անցնէր և եկեղեցականն չէր երևեր։ Ամէն երկվայրկեան անգամ մը պալատական սպասաւորներ ասդին անդին կ'վազէին քահանայ փնտռելու, և հազիւ թէ կարողացան փողոցի մը անկիւնը աբբա մը ձեռք ձգել և Էլիզէ տանիլ զայն։ Աբբան Ֆէլիքս Ֆոռի առջեւ ծնրադիր վերջին օծումը կատարեց։ Այս պահուս եկաւ Դոմինիկեան մը և քիչ մը ետք Մատլէնի երէցը. բայց ամէն գործ լմնցած էր արդէն։

—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Նախագահ Տէշանէլ հետեւեալ խօսքերով գուժեց Ֆոռի մահը.—«Տեարք Երեսփոխանք, —Ամբողջ հայրենիքը կ'արտասուէ իր հռչակաւոր զաւակն, ա՛յնքան ձեռնտու նեղուածներուն և խոնարհներուն, ա՛յնքան խոհական, եւ որ անմոռանալի պարագաներու մէջ Ֆրանսան անձնաւորեց ա՛յնքան արժանաւորապէս և վայելչութեամբ բարեկամ մեծ ժողովրդին քով։ Թո՛ղ բոլոր Ֆրանսացիք միանան այս դագաղին շուրջ, դրօշին ծալքերուն տակ, օրինաց ապարին տակ։ Ամենալաւ եղանակն է այս պատուելու յիշատակն այս ժողովրդեան զաւակին՝ որ իր աշխատութեան շնորհիւ Հանրապետութեան առաջին պաշտօնեան եղաւ։ Այս տխուր ժամուն մեր հոգիները կ'գտնուին իր ամենասիրելին կորսնցնող յուսահատ ընտանիքին հետ։» Նոյնիմաստ ճառ մ'ալ խօսեցաւ Ծերակոյտին մէջ Նախագահ Լուպէ։

—Ֆէլիքս Ֆոռի մահուան առթիւ ռուս մամուլը խորին ցաւակցութիւն կ'յայտնէ։ Նովոյէ Վրէմիա կ'ըսէ թէ՛ «Ֆրանսայի մէջ ի՛նչ որ ալ պատահի, Ռուսիոյ մէջ համոզում կայ որ մեր երկիր գտած է ոչ միայն բարեկամ մը, այլ ի հարկին անոր հետ պիտի քալէ ձեռք ձեռքի տուած։»

— Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին մահուան լուրն առնելուն պէս, Բարնելեան կուսակցութեան անդամք միթինկ մը գումարեցին Նախագահութեամբ Ճոն Րէտմոնտի։ Որոշուեցաւ խորին ցաւակցութիւն յայտնել ֆրանսական ազգին, Իրլանտայի վաղեմի բարեկամին և զինակցին։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. — Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան թերթը, Նովոյէ Վրէմիա, Անգլիոյ երեսփոխանական ժողովոյն Չինական խնդրոյն առթիւ վիճաբանութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ. — «Խորհրդարանական նստաշրջանին ճիշտ սկիզբն յայտնի եղաւ թէ Երեսփ. Ժողովն ի՛նչ դիրք կ'ուզէ բռնել Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ անգլիական քաղաքականութեան նկատմամբ։ Այս քաղաքականութեան ծրագիրն է հրաժարիլ առեւտրական մենաշնորհի ամէն գաղափարէ, և ընդունիլ որ օտար պետութիւնք եւս իրաւունք ունին Չինաստանի հետ առեւտրական գործեր ընելու և շահելու։ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ խօսուած ճառերը ցոյց տուին թէ Երեսփոխանք այն կարծիքէն չեն որ Ռուսիա հիւսիսային Չինաստանի մէջ տիրած ըլլալով, պիտի տիրապետէ ամբողջ Երկնային Կայսրութեան վրայ։ Ասկէ զատ Ժողովը կ'փափաքի որ անգլիական կառավարութիւնն Ռուսիոյ հետ կատարեալ համաձայնութեամբ գործէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Ընդհանրապէս խօսելով, մեք մեծ վստահութիւն չունինք անգլիացի դիւանագէտներուն և քաղաքագէտներուն յայտարարութեանց անկեղծութեան վրայ, բայց այս վիճաբանութեան մէջ արտաքին գործոց նախարարի նորընտիր խորհրդականն (Պրոտրիք) և Ազատական կուսակցութեան նորընտիր ներկայացուցիչ ատենաբանն (Քամբպէլ Պաններման) արտասանեցին իրենց ճշմարիտ մտածումը. գոնէ այնպէս կ'թուի մեզ։ Չէմպըլէնի, Աշմէտ Պարթլէթի և իրենց պէս խորհողներուն կայսերականութիւնը տակաւին ա՛յնքան խորապէս արմատացած չէ բրիտանական հողին վրայ, որ ողջամիտ Անգլիացիք չըմբռնեն թէ հարկ անհրաժեշտ է կարեւորութիւն տալ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ ներկայ անբռնաբարելի կերպով հաստատուած դիրքին։ Անգլիոյ միջազգային քաղաքականութեան ամէն կէտերն ի միասին առնելով, Թագուհւոյն կառավարութեան համար շահ մը չէ բնաւ որ իրեն դէմ հանէ ռուս ժողովուրդն և մեր կառավարութիւն, Աշմէտ Պարթլէթի պէս անուղղայ ռուսատեացներու քմաց համեմատ շարժելով»։ — Նովոստի կ'ըսէ. — «Ուրախութեամբ կը յայտագրենք Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին երէկուան վիճաբանութեան փայլուն արդիւնքն, ինչպէս մեք ալ արդէն կ'ջանայինք ոյժ տալ անգլեառուսական համաձայնութեան մը գաղափարին։ Կ'խորհինք որ Լորտ Պիքընսֆիլտի խօսքը, թէ Ասիոյ մէջ երկու պետութեանց համար առատ տեղ կայ, պէտք է անգլիական և ռուսական քաղաքականութեան առաջնորդող սկզբունքն ըլլայ Չինաստանի և ամբողջ Ասիոյ մէջ։ Թշնամութիւնն և ատելութիւնը զիրար փոխադարձաբար չհասկնալէն առաջ կու գան։ Անկեղծ և խղճամիտ մերձեցում մը միշտ կ'առաջնորդէ փափաքելի համաձայնութեան։ Համոզուած ենք որ Չինաստանի մէջ անգլիական քաղաքականութեան ներկայ ուղղութեան տեսակէտով Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւն մը ամէն կերպով կարելի է, երկու կառավարութեանց փոխադարձ շահերն ապահովելու համար։»

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻ առեւտրական ընկերակցութեան մը պատուիրակութեան պատասխանելով, ըսաւ թէ Մարոքի բանտերուն վիճակը բարւոքելու համար յանձնարարութիւն եղած էր Թանճէրի անգլիական հիւպատոսին, որ կառավարութեան զեկուցած է թէ Մարոքի կառավարութիւնն յատուկ քննիչ մարմին մը միջոցաւ կը ջանայ բարեկարգութիւն մտցնել Մարոքեան բանտերուն մէջ, ներկելով զանոնք, լուսաւորելով, և իւրաքանչիւր բանտարկեալի օրական ուտեստի չափն ալ աւելցնելով։

ՄԱՄԲԱԴԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Կ'երեւի թէ Անգլիա Պէնտէր Հիսարի նաւահանգիստը Ֆրանսայի պիտի չկրցնէ լռիկ մնջիկ։ Պարսից ծոցի գաւառներուն անգլիական հիւպատոսն Մասքադ երթալով ամէն օր երկարօրէն կ'տեսակցի տեղւոյն բնիկ իշխանին հետ։ Կ'ըսուի թէ այդ նաւահանգիստ մէկ տարուան համար միայն յանձնուած է Ֆրանսայի։

ՈՒԿԱՆՏԱ.— Կալկադայէ կ'հեռագրուի թէ Անգլիացի և բնիկ զինուորներ յանկարծ յարձակելով 700 Սուտանցիներու և Վականտայի ապստամբներուն վրայ, ցրուեր են զանոնք, անոնցմէ 60 հոգի սպաննելով։ Ուկանտայէ առնուած լուրեր կ'ըսեն թէ ապստամբներուն մէջ կ'գտնուին նաև Նուբիացիներ։ Թշնամւոյն միացեալ մասը յաջողեր է ապաստանիլ ի Բիյունկիրգի, ճահճային և անտառախիտ վայր մը, ուրկէց դժուար պիտի ըլլայ զիրենք դուրս քշել և ցրուել։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ. —Բարիզի օրաթերթերն հետեւեալ կէս պաշտօնական ծանուցումը կ'հրատարակեն,—«Սխալ է թէ կառավարութիւնն ընկերութեան մը հետ դաշինք կնքած ըլլայ Բորդօ-Նովոյէ մինչեւ Ապոմէյ երկաթուղի մը շինելու համար։ Այդպիսի դաշնագիր մը կնքելէ առաջ գաղթային նախարարը պիտի քննէ թէ կարելի՞ է այդ գաւառին մէջ երկաթուղի շինել և թէ ի՞նչ ծախքով ի գլուխ կ'ելնէ այն։ Առայժմ Կիւյյոն հազարապետի հրամատարութեամբ արշաւախումբ մը առաջարկուած գիծը կ'քննէ որ Տահոմէի ծովեզերքի մէկ կէտէն պիտի սկսի և Վէմէ հովտին ճամբով պիտի երթայ Ապոմէյ, Քառնովիլ և Նիքքի, և պիտի վերջանայ ի Մոտիքալէ, Նիկէրի վրայ։»

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Ելմտացոյցի վիճաբանութեան միջոցին ընդդիմադիր կուսակցութեան անդամք ազգային ծախքերու վրայ բուռն հարցապնդումներ պիտի ընեն։ Կառավարութիւնը կա՛մ մտադիր է նոր տուրքեր աւելցնել, կամ Ազգային Պարտուց վճարման յատկացուցած հասոյթները դադրեցնել։ Սըր Ուիլեըմ Հարքորդ որ ի մօտոյ պիտի վերադառնայ Լոնտոն, զինուորական և նաւային չափազանց ծախքերուն վրայ վիճաբանութեան պիտի մասնակցի։

—Արմատականք եւս Նեղոսի Հովտին կացութեան վրայ նոր հարցապնդումներ պիտի ընեն։ Կառավարութիւնը պիտի պարտաւորեն աւելի որոշ յայտարարութիւններ ընել Վերին Նեղոսի մասին անգլիական ապագայ քաղաքականութեան վրայ։

ՕՐԼԷԱՆԻ ԴՈՒՔՍՆ ի Սան-Ռէմօ նախագահեց քաղաքական միթինկի մը։ Դուքսին կուսակիցներէն երկու հարիւրէ աւելի մարդիկ ներկայ էին, որք մեծ ցոյցեր ըրին ի նպաստ Օրլէանեան Տան։

ՈՒԷՍԴՄԻՆՍԴԸՐԻ մէջ Հռոմէական կաթոլիկ եկեղեցւոյ մը շինութեան համար հանգանակութիւնն եղած է ցարդ 90 հազար 790 անգլ. ոսկի։ Լորտ Պրամդըն իր մասնաւոր ծախքով պիտի շինէ եկեղեցւոյն մէկ մատուռը։

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆԷ կ'հեռագրուի թէ անգլեամերիկեան առկախ գործոց կարգադրութեան համար կազմուած յանձնախմբին անգլիացի անդամներէն Լորտ Հէրշէլ (Տես երեկի Բիւզանդիոն), փողոցին մէջ սահելով՝ ծնկոսկրը փշրուեցաւ։

ՍԱՀԱՌՈՒԹ ՄԵՂՐԱԼՈՒՍԻՆ ՄԸ.—Բարիզի փաստաբանական կաճառին երիցագոյն անդամ Կառոնէ անցած ՇԲ. օր ամուսնանալով Պրուսէլ մեկնեցաւ։ Երբ ԴՇ. օր Բարիզ վերադառնալու համար շոգեկառք պիտի նստէր, ոտքը սահելով ինկաւ և գլուխը սանդուխին զարնուելով, մահն յանկարծական եղաւ։

ԲՈՒՇՔԻՆԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ.—Ժամանակէ մ'ի վեր պատրաստութիւններ կ'տեսնուին ի Պետերսպուրկ, ռուս ժողովրդական բանաստեղծ Բուշքինի հարիւրամեակը տօնելու համար, որ կը հանդիպի առաջիկայ Մայիս ամսուն։ Յատուկ Յանձնաժողով մը Զարին հաւանութեամբ և նախագահութեամբ Կոստանդին Մեծ Դուքսին, որ բանաստեղծ է և նաև Գիտութեանց կայսերական Ակադեմիոյ նախագահ, ընդարձակ ծրագիր մը կ'պատրաստէ։ Եկեղեցական իշխանութեանց հրամէր եղած է աղօթքկարգ ամէն եկեղեցեաց և դպրոցական հաստատութեանց մէջ, և բանաստեղծին շիրմին վրայ Բսքօֆ գաւառին մէջ։ Ակադեմիոյ հանդիսաւոր նստին մէջ ճառեր պիտի արտասանուին, և նուագախումբը պիտի նուագէ. մեծ բանաստեղծին նշխարներն ի ցոյց պիտի դրուին, քանի մը գիշեր թատրոններուն մէջ պիտի ներկայացուին Բուշքինի գործերէն կտորներ, և այս տարւոյ ընթացքին մէջ վարժարանէն ելնող աշակերտներուն իբրև մրցանակ պիտի տրուին արծաթի և պղնձի շքադրամներ։ Պիտի խնդրուի որ Զարը թոյլատրէ պետական ծախքով գնել Բուշքինի ամարանոցն և կալուածները։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.— Մատրիտի կառավարութիւնը փութաց հերքել թէ Սպանիա մտադիր է Անգլիոյ յանձնել Մարոքի մէջ ունեցած ստացուածներն և անոնց փոխարէն Ճիպրալթարն առնել։ Պատերազմական նախարարն յայտարարեց թէ պատճառներ կան կարծելու որ եթէ Սպանիա այդ տեսակ առաջարկութիւն մ'ընէ Մեծն Բրիտանիոյ, այս վերջինն ընդունի զայն, որովհետեւ Սեւդա (Մարոքի ծովափանց վրայ) իր աշխարհագրական դիրքին պատճառաւ Ճիպրալթարէ աւելի օգտակար է Անգլիոյ։ Բայց այսպիսի փոխանակութիւն մը Սպանիոյ համար անտեղի է։

ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՆ.—Բէլճիքայի մէջ ճարակելէ ետք ինֆլուէնցան վարակած է նաև ամբողջ Վիեննա քաղաքը։ Հիւանդանոցներու վարչութիւնք ստիպուած են իրենց անկողիններուն թիւը շատցնել։ Ինֆլուէնցայի հետեւանօք ականջի բորբոքումն ալ ճարակ գտած է Վիեննայի մէջ։

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԸՐ.— Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Հիքս Պիչ, ելմտական նախարարն, յայտարարեց թէ կառավարութիւնն օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ, Լորտ Քիչնէրի 30,000 անգլ. ոսկի տարեկան թոշակ յատկացնելու համար։

ՆԻՔՈԼԱ Զարին կողմէ Զօր. Պիլտէրլինկ ներկայ պիտի ըլլայ Ֆէլիքս Ֆոռի յուղարկաւորութեան հանդէսին։

ՖՐԱՆՑ ՅՈԶԷՖ կայսեր կողմէ արքունեաց երկրորդ արարողապետ իշխան Մոնդէնովօ երէկ Բարիզ ուղեւորեցաւ, ներկայ ըլլալու Ֆոռի յուղարկաւորութեան։ Իշխանին կ'ընկերանայ նաև իշխան Կոտֆրուա Հօէնլօէ։

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Երէկ առնուած հեռագրեր թէեւ դարձեալ անկարգութեանց լուրեր կուտան Լուպէի ընտրութեան իբրեւ հետեւանք, բայց անդորրութիւնը շուտով վերահաստատուեր է։ Ցոյցերու միջոցին քանի մը կիներ ոտնակոխ եղեր են։ Ձերբակալումները կ'շարունակուին։ Պաժի կոմսն ալ ձերբակալուեցաւ, բայց ազատ արձակուեցաւ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.—Քոլոման Սէլ՝ Ֆրանց Յոզէֆ կայսեր հրամանաւ Վիէննա կանչուեցաւ։ Նոր դահլիճին կազմութիւնն իրեն յանձնուեցաւ։ Սէլ ընդունեց այս պաշտօն, և Բէնֆա մեկնեցաւ իր կուսակիցներուն հետ բանակցելու։

ԽՏԻՎՈՒՀԻՆ մանչ զաւակ մը ծներ է նախընթաց օր։

ԱԶԳ. — Թաղական խորհուրդս ժամանակէ մ'ի վեր կ'ջանար Սամաթիոյ Նունեան-Վարդուհեան վարժարանի մէջ՝ որոշ ծրագրի մը համաձայն՝ արհեստանոց մը բանալ, որպէս զի դպրոցական աշակերտուհիք որոշեալ ժամերու մէջ, իսկ շրջանաւարտք տարի մ'ամբողջ հոն աշխատելով՝ վարժարանէ մեկնելէ վերջ՝ ուսմանց պաշարին հետ կարեւոր արհեստներ եւս ձեռք բերած ըլլան։

Ծաղկեշինութիւնն, որ նոյն ծրագրոյ մի մասը կ'կազմէր, այս անգամ վարժարանին դաստիարակ ուսուցչուհի և ձեռագործի դասատու Ազն. օրիորդ Պէպրիս Վարդանեանի անխոնջ աշխատութեանց շնորհիւ կատարելագործուած լինելով՝ Թաղական խորհուրդս կ'փութայ ծանուցանել թէ արհեստանոցի նոյն ճիւղը բացուած է, ուր կ'շինուին ամէն տեսակ ծաղկեփունջեր, ծաղկեկողովներ, շրջանակներ և ամէն ձեւի տակ սպիտակ յենակներու վրայ ծաղիկներ, որք ճաշակի նրբութեան և գոյներու ներդաշնակութեան կողմանէ առաջնակարգ գործարաններու մէջ շինուած և Բերա ծախուածները կ'գերազանցեն և դիւրագին են միանգամայն։ Համոզուելու համար կ'բաւէ մի անգամ այցելել վարժարանը։

Ուստի կ'խնդրուի յառաջդիմասէր ազգայիններէ, որ երբ այդպիսի նիւթերու պէտք ունենան, նախապատուութիւն տան հայ վարժարանի մը մէջ շինուածներուն, որով թէ՛ իրենք գոհ պիտի մնան և թէ՛ պիտի սատարեն աղջկանց կանոնաւոր արհեստանոցի մը հաստատման։

Բաղձալոյս եմք որ մօտ ատենէն արհեստանոցի միւս ճիւղերուն բացումն եւս պիտի ծանուցուի։ Յանձնարարութեանց համար դիմել. 1. Սամաթիա, Ն. Վարդուհեան վարժարան. 2. Բերա, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ, թիւ 200, Արտաչէս Գ. Գարակէօզեանի. 3. Ղալաթիա, Տէյիրմէն Խան, թիւ 18, Լեւոն էֆ. Գ. Գարակէօզեանի։

Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր — Ատենապետ

Յովակիմ Աթէնեան — Պ. Մկրտիչեան

Սամաթիա, 5 Փետր. 99 — 5—2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Մաքսային Ժողովոյ անդամ անուանուեցաւ Խալիլ Սամիտ Շէհապ պէյ։

Վճռաբեկ Ատենի անդամ անուանուեցաւ Վերաքննիչ Ատենի քաղաքային ճիւղին նախագահ Թահսին պէյ, որուն յաջորդեց Պոլսոյ Նախագատ Ատենին Ա. նախագահ Ալի Հայտար էֆ.։

Պոլսոյ Նախագատ Ատենին Ա. նախագահ անուանուեցաւ Առեւտրական Բ. Ատենի նախագահ Քէմալ պէյ, որուն յաջորդեց Վերաքննիչ Ատենի անդամ Մահմուտ Ճէլալէտտին պէյ։

Պոլսոյ Վերաքննիչ Ատենի անդամ անուանուեցաւ Վճռաբեկ Ատենի պատժական ճիւղին Ս. Միւմէյյիզ Րէուֆ պէյ։

—Ականաւոր Մէհտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. բժիշկ Իսմէթ փաշայի, և Բ. Օսմանիէ՝ Մուսուլի նորընտիր կուսակալ Հազիմ պէյի։

Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Թիւրքիա լրագրոյ արտօնատէր և խմբագրապետ Գայսէր Բէրէմ էֆ.ի, և Սանիէի աստիճան՝ խմբագիր Նասրի Բէրէմ էֆ.ի։

ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ.— Հայերէն «Բիւզանդիոն» լրագիրը կանոնի և սովորութեան հակառակ ընթացքի մէջ գտնուելու յանդգնած ըլլալով, կ'ազդարարուի իր արտօնատիրոջ թէ ի դէպ կրկնութեան՝ պատժական խիստ տնօրինութիւն ի գործ պիտի դրուի։

ՊԷՀՃԷԴ

9 Փետր. [Կնքէ Տղաֆրաչեան Տեօղոբեան]

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, իտալական և ամերիկեան դեսպաններն ու պուլկարական գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ շնորհակալութեան հեռագրեր ուղղեց այն բոլոր Եւրոպական վեհապետներուն որք ցաւակցական հեռագրեր ուղղած էին Ն. Կայս. Վեհափառութեան, Իր հօրաքրոջ՝ Ատիլէ Սուլթանուհւոյն մահուան առթիւ։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ Տրիպոլսոյ նորընտիր կուսակալ Հաշիմ պէյ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՀԵԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանագրի խառն յանձնաժողովն երէկ եւս գումարուեցաւ Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, և իր բանակցութիւններն յառաջ տարաւ պայմանագրի ծրագրին վրայ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց Պատր. փոխանորդ Տ. Արսագոլոս, նախընթաց օր Դատական նախարարին ու կրօն. գործոց տնօրէն Ջիվէր պէյի հետ տեսակցեցաւ, Երուսաղէմի վերաբերեալ գործերու վրայ։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ Իր անձնական գանձէն 2500 ոսկի շնորհեց, խալամ աղքատ ուխտաւորներուն բաշխուելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Մ. Մարքով իր կառավարութենէն հրաման ստացաւ ինչ ինչ զեկոյցներ ընելու Բ. Դրան, այն պայմանագրին նկատմամբ որ վերջերս կնքուած էր Պուլկարիոյ և Արեւելեան Երկաթուղեաց Ընկերութեան միջև։

ԿԱՅՍ. ՔՈՄԻՍԷՐ Նէճիպ Մէլհամէ էֆ., որ նախընթաց օր Սոֆիայէ մայրաքաղաքս եկած էր, Մեծ Եպարքոսին ու ներքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելէ վերջ, երէկ իր պաշտօնատեղին վերադարձաւ։

ՊԵՏԱԿԱՆ պաշտօնատանց պէտքերն այսուհետեւ նուազուրդով պիտի գնուին։ Կայս. Իրատէ մը կ'հրամայէ փորձագէտներէ յանձնաժողով մը կազմել, որոյ պաշտօնը պիտի ըլլայ քննել հայթայթուած իրեղէնները։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքը, նախընթաց օր փրանս. դեսպանատունն երթալով, Ֆէլիքս Ֆոռի մահուան առթիւ իր ցաւակցութիւնն յայտնեց և Մ. Լուպէի ընտրութեան համար ալ իր շնորհաւորութիւնները մատոյց Մ. Քոնսդանի։

ՍԿԻՒՊԷ կ'ծանուցուի թէ, կ'ըսէ Սէրվէդ, Թուրքիոյ մէջ գտնուող Պուլկար առեւտրական գործակալք Պուլկարիոյ նորընտիր նախարարութենէն հրահանգ ստացեր են խորհուրդ տալու իրենց ազգակիցներուն, որպէս զի կայս. կառավարութեան հանդէպ իրենց հաւատարմութեան շաւղէն չխոտորին։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ Մէր լրագիրը կ'ծանուցանէ թէ Պուլկարական նոր նախարարութիւնն աճուրդի հանած է հանրային պաշտօնները։ Մինչեւ իսկ կ'յիշէ կառավարութեան կուսակիցներէն մէկուն անունն, որ 500 օսմ. ոսկւոյ գին մը ստացեր է մէկէն, զինքը Սիլիւսդրէի ոստիկանութեան Քոմիսէր անուանել տալու համար։ Նախամեծար կ'համարինք հաւատալ թէ, կ'ըսէ Սէրվէդ, չափազանցութիւն կայ Մէրի ծանուցածներուն մէջ։

ԿԱՅՍ. ԱՆՁՆԱՊԱՀ զօրաց հրամանատար Մարէշալ Րէուֆ փաշա քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է։

ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎՈՒ ՕՍՄ. ԵԶԵՐՔԸ. —Կայս. կառավարութիւնն, Եմէնի կուսակալութեան խնդրանօք, որոշեց ամրացնել Կարմիր ծովու օսմ. եզ-

վերքերը, Պապ իւլ-Մանտէպի նեղուցէն մինչև Աւիրի սահմանագլուխը, 74 ժամուան տարածութիւն մը, որ զինուորական հսկողութեան տակ պիտի առնուի։ Այս կերպով կ'յուսացուի որ միանգամ ընդմիշտ, առաջքն առնուի այն ապստամբական շարժումներուն, որք մերթ ընդ մերթ կ'ծագին Եմէնի նահանգին մէջ, վասն զի քանի մը արաբ ցեղեր դուրսէն զէնք և ռազմամթերք կ'ընդունին ծովու ճամբով։

Բ. ԴՐԱՆ Դիւրութեանց Սնտուկին գործառնութիւնները կանոնաւորելու համար, եւպալքօսական թէզքէրէ մը զեկուցումներ ըրաւ առ որ անկ է, որպէս զի կառավարական պաշտօնատանց ամեն կողմէ նոյն Սնտուկին յատկացեալ գումարները կանոնաւորապէս ղրկուին։

ՍԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ կայս. Բ. և Գ. զօրաբանակներու հրամանատարութեանց հրաման ղրկեց որ իրենց իրաւասութեան շրջանակին մէջ գտնուած զինուորական հիւանդանոցներուն վիճակը քննեն և անոնց պէտքերը տեղեկագրեն, որպէս զի անմիջապէս ղրկուին։

ՄՈՎԱՅԻՆ ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹԸ կ'ծանուցանէ թէ Մէքքէ շոգենաւը, Ճիտտէէ Գամարան երթալու ատեն, ճամբան արաբական առագաստանաւու մը հանդիպեր և հրաման ըրեր է որ կենայ. սակայն առագաստանաւը փորձեր է փախչիլ, թէև չէ յաջողեր։ Մէքքէ շոգենաւէն տեսնուեր է որ, նաւավարները սնտուկ մը ծովը կ'նետէին, որ Մարթինի հրացաններով և փամփուշտներով լի էր։ Ցետոյ առագաստանաւուն մէջ խուզարկելով, գտեր են սուրեր, հրացաններ և 15 սևամորթ գերիներ, մանչ ու աղջիկ։ Մէքքէ շոգենաւն առագաստանաւն իր ետին կապելով տարեր և Գամարանի իշխանութեանց յանձներ է։

ԱՅՆԹԱՊԷ կ'գրեն մեզ վերջին թղթաբերով.— «Ցորդառատ անձրևներ հացահատիկներու գինը բաւական նըւազեցուցին բարեբախտաբար։ Բայց առատութ գրեթէ բնաւ չկայ, և վերջերս բաւական աւելցած են անգործ մուրացողները։»

ԵՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.—Նոր կռիւ մը տեղի ունեցաւ Ճիպանէի գաւառակին մէջ ապստամբող աւազակներուն և գունդ մը օսմ. զինուորներու միջև։ Աւազակներէն 6ը գերի բռնուեցան և 5ը սպաննուեցան։ Զինուորք գրաւեցին նաև 8 Մարթինի հրացան, ուղտ մը, 11 կով և 155 ոչխար։ Միւշիր Ապտուլլահ փաշա Պոլսէ 10 վաշտ հետևակազօր և քանի մը հրետանի խնդրեր է Եմէնի խաղաղացումն ամբողջապէս ի գլուխ հանելու համար։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ.—Ելմտական բարենորոգմանց բարձր Ցանձնաժողովն, որ Թօփհանէի մէջ կ'գումարուի Զիհնի փաշայի նախագահութեամբ, Վեհ. Սուլթանէն հրաման ստացաւ ներքին վարչութեան ամսաթոշակներուն և ուրիշ պէտքերուն համար եղած տարեկան ծախուց միջին քանակութիւնն հաստատել։ Միևնոյն կայս. Իրատէն կ'հրաւիրէ Ցանձնաժողովն իր կարծիքն յայտնելու թէ կարելի՞ է այդ ծախքերը զեղչել, պայմանաւ որ պաշտօնէից ամսաթոշակները կանոնաւորապէս ու ամբողջապէս վճարուին։ Ցանձնաժողովն իր խորհրդակցութեանց ու աշխատութեանց արդիւնքը պիտի մատուցանէ Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ԲՈՐԴ-ՍԱՅԻՏԷ կ'գրեն թէ Լոյտի Եւտէրբ շոգենաւը Փետր. 10ին Պէրութէ հոն հասեր է դժբախտ ճամբորդութենէ մը վերջ։ Թրիէստէն մեկնած պահուն, հրդեհ ծագեր է շոգենաւին մէջ, եւ մեծ դժուարութեամբ յաջողեր են մարել զայն։ Պոլսէ մեկնած ատենն ալ խելակայմին վրայ կայծակ ինկեր եւ շատ վնաս պատճառեր է։ Վերջապէս, սոյն դժբախտութեանց շարքը փակելու համար, այս շոգենաւ երբ քանի մ'օր առաջ Պէրութ կը մեկնէր, շոգենաւին բժիշկն Անտրիքօ Սքալէրի, յանկարծ խելագարելով, ինքզինք ծովը կ'նետէր։ Սակայն նաւապետն անմիջապէս մակոյկ մը իջեցնելով յաջողեցաւ ողջամբ դուրս հանել խելագար տոքթորն, որ այժմ Բորդ-Սայիտի եգիպտական հիւանդանոցը կը գտնուի։ Այս շոգենաւին փորձանքներուն շարքը վերջ գտա՞ծ է արդեօք։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՔ.—Սէրվէթ կ'ծանուցանէ թէ որոշուած է Պոլսոյ մաքսատանց գործառնութիւնները նորէն քննութեան ենթարկել։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.—Երէկ առաւօտ կանուխ Մուտանիա ուղևորող Մահսուսէի շոգենաւն, երբ քարափէն կ'հեռանար, մակոյկի մը ընդհարելով ընկղմեց զայն։ Նաւավարն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ։

ԽԱՂԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Սէրվէթ նորէն ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Քոնքորտիայի և Քոմէրսի թագուն խաղարաններուն վրայ, ուր միամիտներ թրջած հաւերու պէս կը փետտուին գիշերները։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ բարձրագոյն Խորհուրդն որոշեց որ, եթէ օտար մարտանաւ մը իր կառավարութեան վերաբերող նաւահանգստի մը վարչութենէն կամ առողջապահական Խորհուրդէն մաքուր անցագիր ստացած է, Օսմ. նաւահանգիստ մը հանդիպած պահուն իրեն պիտի բաւէ ցոյց տալ այդ անցագիրն, և այլ ևս մարտանաւին մէջ նոր քննութեան մը պէտք պիտի չմնայ։ Մաքուր անցագիր ունեցող մարտանաւ մը քարանթինա սպասելէ ազատ պիտի ըլլայ։ Այսուհանդերձ մարտանաւուն նաւապետն ու ներքին բժիշկը պարտաւոր պիտի ըլլան տեղեկագիր մը ստորագրելու և նաւահանգստի վերատեսչութեան յանձնելու, հաստատող թէ շոգենաւին մէջ հիւանդութիւն չկայ։

ՄԱՀՍՈՒՍԷԻ Վարչութիւնն երկու տարիէ ի վեր Բերայի հեռագրատան միջոցաւ իր քաշած հեռագրերուն համար 99,000 ղշ. պարտք ունի եղեր հեռագրաց և թղթատարական Վարչութեան, որ այժմ սկսեր է պահանջել նոյն գումարը։ Թերճէմանը Հաքիգաթ կ'իմանայ թէ Մահսուսէի Վարչական Խորհուրդը, խնդիրն ի նկատ առնելով, որոշեր է յառաջիկայ Մարտէն սկսեալ տարեկան 1000 ղշ. վճարելով, 99 տարիէն հատուցանել իր պարտքը։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Նախընթաց գիշեր Ազաբբայի Թաղը, Եէշիլ-Թուլումպա կոչուած տեղը, Ֆէհմի Ցարութիւն աղայի խանութը գողեր մտնելով, 11 ծրար փէս կողոպտեցին։

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ պաշտօնէից ընտրութեան Ցանձնաժողովն այսուհետև Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ օտար երկիրներու համար Օսմ. հիւպատոս ընտրուած անձանց արժանաւորութեան խնդիրն ու անոնց ընտրութեան թուղթերն ալ պիտի քննէ բարձրագոյն հրամանաւ։

ԳՆԴ. ՋԵՐՄՍԱՑՏ եռ կանչուեցաւ և անոր տեղ ուրիշ սպայ մը ղրկուեցաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվը Սամոսի իշխանապետութեան Թանգարանին նուիրեց քանի մը հնութիւններ, որոց կրկին օրինակները կային Կիզէի Թանգարանին մէջ։

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Մալիւմաթ կ'ըսէ թէ ասկէ 9 տարի առաջ անգլիացի մը շոգենաւ մը վարձելով, Հոտէյտայի ու Ատէնի միջև ծովային վաճառականութեան ձեռնարկած և այսօր 8 հատ կատարեալ շոգենաւի տէր եղած է, մինչդեռ Մահսուսէի Վարչութիւնն օր քան զօր կորսնցուցած է. ասոր գլխաւոր և Ա. պատճառն է կանոնաւոր կերպով շոգենաւ չբանեցնելը. շոգենաւերուն դանդաղ գնացքն անյաջողութեան Բ. կարգի պատճառ մ'է։ «Մահսուսէի Վարչութեան համար շատ դժուարին գործ մը չէ շոգենաւ բանեցնելը, սակայն առաջին անյաջողութեան մը առջև պէտք չէ ընկրկիլ։ Թէև կրնանք մինչև Հնդկաստան ալ շոգենաւ ղրկել, սակայն հիմակ այնքան առաջ երթալու տեղ, կ'բաւէ Սև Ծովու և Միջերկրականի մէջ շոգենաւային երթևեկութիւնները կանոնաւորել. այս ալ շատ դիւրին գործ է, քանի որ Մահսուսէի շոգենաւերը զերծ են շատ մը տուրքերէ որոց ենթակայ են օտար շոգենաւք։ Մեր ժողովուրդը, մեր վաճառականները թէև օտար շոգենաւային ընկերութեանց անիրաւ արարքներէն ձանձրացած են, սակայն մենք դարձեալ չենք կանոնաւորեր մեր շոգենաւերուն երթևեկութիւնը։ Եթէ Մահսուսէ Սև ծովու մէջ Լոյտի ընկերութեան չափ կանոնաւոր շոգենաւ բանեցնէ, ոչ մէկ օտար ընկերութիւն կրնայ մրցիլ իրեն հետ։ Տակաւին մոռցուած չէ թէ երբ Մահսուսէի Վարչութիւնը քանի մը տարի առաջ ծանոյց որ ամէն շաբթու շոգենաւ պիտի ղրկէ Տրապիզոն, ոչխարի վաճառականք նախամեծար համարեցին իրենց հօտերն 10-15 օր սպասցնել Տրապիզոնի մէջ և Մահսուսէի շոգենաւերուն գալստեան սպասել, սակայն ի վերջոյ տեսնելով որ եկող գացող չկայ, պարտաւորեցան ափով լեցուն դրամ տալ օտար շոգենաւերու։ Նէմլիզադէններն, որք Տրապիզոնի հետ գործառնութիւններ ունին, եթէ տարին 3-4000 ոսկի կու տան Լոյտին, արդեօք միւս վաճառականք ո՞րքան կու տան։ Ինչո՞ւ համար մենք կորսնցնենք այս դրամները. Մահսուսէի Վարչութիւնն ինչո՞ւ կորսնցնէ։ [illegible]ները չորս կտրած նաւաձիգներով ձեռք անցուցած են Պանտըրմայի ծովային վաճառականութիւնն որ տարին 18,000 ոսկի շահ կ'արտադրէ. մենք ինչո՞ւ համար այս մեծ գումարը պարապ տեղ անոնց ձեռքը տանք։ Տարակոյս չկայ որ եթէ Մահսուսէի Վարչութիւնն աչքն առնէ մէկ տարի զոհողութիւն ընել, քանի մը տարուան մէջ մեր շոգենաւերուն թիւը պիտի կրկնապատկուի և մեր վաճառականութիւնն ալ յինապատիկ պիտի աւելնայ։»

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ'պարունակէ չորս գործողութեանց արագ և դիւրին եղանակներ. —Օսմ. Պետութեան և օտար ազգաց դրամական և չափական դրութիւններն եւ Թուրքիոյ հին եւ նոր չափերուն բաղդատութիւնը. — Տոկոսի հաշիւներու եւ վաճառականական մթերու զեղչման դիւրագոյն եղանակներ. — Արժեթղթոց և սակարանի գլխաւոր գործողութեանց վրայ կարեւոր գիտելիքներ. —Քամպիօի հաշիւներ Պոլսոյ եւ Եւրոպական գլխաւոր հրապարակներու վրայ. —Առպիթռաժ, եւ. եւ.

Գրեց ՀՐԱՆԴ Ս. ԽԱՆՃԵԱՆ

Ջերմապէս յանձնարարուած Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումն. Խորհրդէն. —1899 Տպագր. Ն. Կ. Պէրպէրեան։ 5—4

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Կրօն. Ժողովը գումարեցաւ երէկ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Գրիգորիս Արքեպս. Ցովհաննէսեանի, և զբաղեցաւ մինչև ուշ ատեն։

—Մուշի Փոխանորդ Վարդան Վրդ. Ցակոբեան կ'գրէ թէ՝ միաբաններու համար յատկացուած կէս ոսկի ամսականը վանքն ի վիճակի չէ վճարելու, հետևաբար անօրինութիւն կ'խնդրէ. Ժողովն յանձնարարեց որ լաւագոյն օրերու մէջ վանքին բարիքը վայելող այդ եկեղեցականք երկայնամիտ լինին վանքին ձախող օրերուն։

— Պօթուշանի Տ. Աթանաս քհնյ. մեղայագիր մը գրելով ներում խնդրած էր Կրօն. Ժողովէն արձակուած վճռին համար։ Ժողովը վաղահաս եւ անկարեւոր համարելով մերժեց։

—Ռուսճուքի Տ. Կարապետ քհնյ. Պօյաճեան տեղեկագիր մը ղրկելով Պուլկարիոյ եկեղեցեաց մէջ գործուած պակասութեանց մասին, Ժողովին ուշադրութիւնն հրաւիրած էր։ Քննութիւնն յանձնուեցաւ Վահրիճ Վրդ. Շահլամեանի։

—Ամասիայէ Տ. Տաճատ քհնյ. թէ՝ հեռագրաւ եւ թէ յատուկ նամակաւ թողութիւն խնդրած էր իր պաշտօնէութեան մասին. Ժողովը կանխահաս նկատելով մերժեց։

—Աֆիոն-Գարահիսարէն Տէր. Տ. Մկրտիչ Վրդ. Աղաւնունիի դէմ բողոքներ եկած էին, Թաղ. ընտրութեան մէջ զեղծումներ ցոյց տալով. յանձնուեցաւ Խառն Ժողովոյ։

—Տ. Գէորգ Անանեանի խնդրոյն նկատմամբ Ժողովն որոշեց գրել Բերայի Թաղ. Խորհրդին թէ մինչև որ քահանայից դասուն հետ համերաշխաբար չգործեն, իրենց բողոքներ անլսելի պիտի մնան։

—Վանայ առաջնորդութեան մասին Ժողովոյ նախագահն ու ատենապետ Սրբազանը մասնակի տեսակցութիւններ ունեցան Ներսէս Եպիս.ի հետ, և մերժեցին անոր առարկութիւնները։

—Ցառաջիկայ Կրօն. Ժողովոյ նստին Տ. Ստեփաննոս Եպիս. Ցովակիմեան հրաւիրուած է Նիկոմիդիոյ վիճակին վրայ տեղեկութիւններ տալու։

—Պուրկազէն տեղւոյն Հոգաբարձութիւնը Տ. Գարեգինի (երբեմն բողոքական) դէմ բողոքներ ղրկած էր. Կրօն. Ժողովն յանդիմանագիր մ'ուղղեց այդ քահանային։

—Անտիոքայ Քէսապ գիւղէն ազգային մը տեղւոյն գործոց վիճակին վրայ տեղեկութիւններ տուած էր. Ժողովը նկատի առաւ այդ գիր։

—Պայազիտէն Տ. Ներսէս քհնյ., վիճակին առաջն. տեղապահին դէմ բողոքագիր մ'ուղղած էր։ Կրօն. Ժողովն արդէն գաղափար կազմած ըլլալով քհնյ.ին մասին, մերժեց պատասխանել։

—Մայր Եկեղեցւոյ աւագերէց կարգուեցաւ Տ. Աչարոն քահանայ Խորշահեան, Կէտիկ-Փաշայի եկեղեցւոյն Տ. Ցովհաննէս Մէրկէրեան. իսկ Բարթողիմէոս քահանայ Եէնիգափուի և Տ. Խորէն քհնյ. Վարդանեան Գումգափուի դուրսի եկեղեցեաց փոխ աւագերէց կարգուեցան։

—Բերայի աւագերէց Տ. Մկրեան Ա. քհյ.ի հրաժարագիրը մերժուեցաւ։

—Որոշուեցաւ նաև գրել Վանայ տեղապահ Ստեփան Վրդ.ի որ Վանայ թեմական գործերուն վրայ կատարեալ և ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկէ։

—Ասոնցմէ զատ Ժողովն զբաղեցաւ նաև 14ի չափ ամուսնական խնդիրներով։

—Ս. Պատրիարք Հայրն յատուկ կոնդակաւ արտօնեց Գահիրէի եկեղեցւոյն լուսարարապետ Տ. Մամբրէ քահանան, ծաղկեայ սև փիլոն կրելու։

—Ս. Պատրիարք Հայրն, ընկերակցութեամբ քաղաքապետ Ռըտվան փաշայի, այսօր Օրթագիւղ կ'երթայ, գերեզմանատան խնդրոյն կարգադրութեան համար։

—Ազգային Հիւանդանոցին ի նըպաստ կազմաւորեալ Նուագահանդէսին արուեստական յաջողութիւնն այժմէն կրնայ երաշխաւորեալ նկատուիլ, քանի որ նուագասէր արուեստագէտներու ընտիր խումբ մը մարդասիրաբար յանձն առած է մասնակցիլ այս բարեգործական ձեռնարկին։ Հանրածանօթ երաժշտապետ Բրօֆ. Լանկէէ զատ, որ սիրայօժար յանձն առած է վարել նուագախմբին տնօրէնութիւնը, կրնանք յիշել նաև քանի մը հանրածանօթ անուններ, Մ. Զինթիլա, Վոնտրա պէյ, Ճէմիլ պէյ, որոց պիտի աջակցի հանրածանօթ հայ արուեստագէտներու խումբ մը, մանաւանդ Բրօֆ. Լանկէի աշակերտուհիներէն ոմանք։ Նուագահանդէսով մը Ազգին Տան խղճալի պատսպարեալոց նպաստելու այս մարդասիրական գաղափարն յղացած են ի սկզբան Սկիւտարի Ամերիկեան աղջկանց վարժարանի [Հոմ Սքուլ] հայ շրջանաւարտուհիք, մանաւանդ Ազն. Տիկին Ն. Ա. Մանուկեան և Օր. Մ. Ց. Գօրանեան, որոց գաղափարը փութով ընդունելութիւն մը գտած է իրենց ընկերուհեաց քով։ Գաղափարն հազիւ յղացուած, անմիջապէս ձեռն ի գործ արկած են մարմնաւորել զայն, և գոհ ենք հաստատելով որ այս գեղեցիկ գաղափար արժանաւոր ընդունելութիւն ու քաջալերութիւն գտած է բարձրագոյն շրջանակաց մէջ, և նուագահանդէսի պաշտօնական հաւանութիւնը ձեռք բերուած։ Համ Սքուլի հին և նոր շրջանաւարտուհիք և Ազգ. Հիւանդանոցի Տիկնանց Խնամակալութիւնը, ձեռք ձեռքի տուած, այժմ բոլոր եռանդով կ'աշխատին նուագահանդէսին նիւթական մասն ալ ապահովել և կ'սիրենք յուսալ թէ, քանի որ խնդիրը մեր ազգին սրտին մօտիկ մարդասիրական մեծ Հաստատութեան նպաստելու վրայ է, հասարակութիւնը սիրայօժար պիտի ընծայէ իր նիւթական աջակցութիւն, այս մարդասիրական ձեռնարկն արդիւնաւորելու համար։

—Ատաբազարէ կ'գրեն մեզ երէկի թուով.— «Շաբաթապահութիւնն Ատաբազարի մէջ.—Հակառակ թափուած ջանքերուն, դեռ հոս Շաբաթապահութիւնը չկրցաւ արմատ ձգել։ 2—3 խեղճ ու կրակ և անուս մարդիկ միայն համոզուած են (?)։ Գուցէ յաջողէին եթէ փոխանակ խարդաւանք գործածելու և բառախաղութեանց, իրենց հաւատքի և դաւանանքի մէկ որոշ հանգանակն ուրուագծէին։ Այսու հանդերձ Ատաբազարի հողն Պարտիզակինին չափ պարարտ չէ, հետևաբար ասկէ աւելին սպասել ողջմտութիւն չէ։ Անցեալ շաբթու նոյն ծանօթ միսիոնար Պատ. Ծատուր հոս եկած էր պսակ մ'ընելու. սակայն տեղւոյս Աւետ. Հայոց վարչութիւնը՝ նկատելով որ պսակուող ամոլներու անուններն Աւետ. Հայոց տումարին մէջ արձանագրուած են, և նկատելով որ Պատ. Ծատուր իր այդ շահատակութիւններ բողոքականութեան քօղին և կամ անոր մէկ ճիւղին հովանաւորութեան ներքև կատարել կ'ջանայ, վարչութիւնը պատասխանատուութենէ զերծ ըլլալու համար տեղական կառավարութեան տեղեկագրեց ըսելով որ Պատ. Ծատուր անձեռնհաս, հետևաբար կատարած պսակն ալ օրինաւոր չէ ըստ մեր եկեղեցական գրութեան։ Մազ մնաց որ պսակը մնար, երբ կառավարութիւնն պսակի արարողութեան կ'հրաւիրէ զՊատ. Ծատուր, եւ հարցաքննելէ վերջ կ'արձակուի միւս օր վերադառնալու պայմանաւ, և այսպէս առիթէն օգտուելով կ'յաջողի կրկին պսակն աւարտել։ Պատ. Ծատուր կառավարութեան կողմանէ Նիկոմիդիա կոչուած է։»

—Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան Ախալցխայի ճիւղի 1898ի հաշուեկշիռը ղրկուած է մեզ, ուր կ'տեսնենք թէ անցեալ տարւոյ շրջանին մէջ 575 հոգի օգտուեր են այդ ընկերութեան մատենադարանէն։ Ընթերցարանն այժմ ունի 2330 հատոր գիրք 1936 րուպլ 86 կոպ. արժողութեամբ։ Ընկերութեան ամբողջ մուտքն եղած է 1532 Ր. 79 կոպ., որոյ մէջ պատուաւոր տեղ մը կ'բռնէ ընկերութեան ի նպաստ տրուած ներկայացումներէն գոյացած 690 րուպլի հասոյթը։ Իսկ ելքն 1477 Ր. 72 կոպ. Մնացորդ 55 Ր. 79 կոպ.ն անցուած է 1899ի հաշուեկշռին։ Գրքերու համար 140 Ր. 63 կոպ. և լրագրոց բաժանորդագին՝ 189 Ր. 26 կոպ. ծախք եղած է. իսկ տառապելոց 408 Ր. 96 կոպ. բաշխուած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Շաբ. և վերջ Դեկտ. ամսոյ Նուիրատուներու Ցուցակն.)

Մեծ. Տեարք, Ազն. Տիկնայք և Օրիորդք.—Գրիգոր Կիւմիւշկէրտանն 20 ծրար պաստա, Արտաշէս Ֆնտգլեան 13 ծրար, Թորալեան եղբարք 2 ծրար, Եղբարք Աւագեան 4 սնտուկ նարինջ, Ցովհաննէս Կ. Եուսուֆեան 1 ոչխար և 10 քաշ բրինձ. Գաւնիկ Վ. Գարամաճեան վասն հոգւոց կենդանեաց եւ ննջեցելոց իւրոց 1 ոչխար. Կարապետ քարակոփ 1 գառն և 6 քաշ բրինձ. Անտօնաքի Գուրպանճ օղլու 1 պարկ լուբիա [86 քաշ]. Եավրուեան Խասգուղեան Ընկ. 1 սնտուկ թէյ [6½ քաշ]. Մարտիկ Շիրինեան 100 պրակ սիկառի թուղթ, Սամիկ Գ. Պարտիզպանեան 240 պրակ. Բարեսէր ոմն՝ Տիկնանց Խնամակալութեան ձեռամբ 18 զոյգ գուլպա. Գրիգոր Էրմէնեան և Ռ. Մաղաքեան 12 ձեռք հագուստ աղայոց. Ցարութիւն Տամլամեան 1 ոչխար. Եղիա Բիպարեան 1 զոյգ կօշիկ. Բարեսէր ոմն 1 կրօստ կօշիկ. Մի քանի ազգայիններէ՝ ձեռամբ Տ. Արսէն քհնյ. Ցովսէփեանի 30 քաշ մրգեղէնք և 82 նարինջ. Ազնիւ պատանիք Գեղամ Զ. Ճէմարտաբեան, Հրանտ Բ. Մանուկեան և Սերոբէ Գ. Կիւլպէնկեան Ռումէլիի երկաթուղւոյ արժէթուղթ մը՝ թիւ 1,937,900. Սափրիչ արհեստաւորներէն՝ Գում.Գափուէ Ոստապաշի Ցարութիւն և Գէորգ, Բալաթէ Մհե. Ցակոբ Խըրխըրեան, Սամաթիոյ Ենի-Մահալլէէ Մհե. Համբար և Պետիկ և Սամաթիոյ Տամիաճիի արճարանէն Ալիքսան՝ ըստ իւրեանց բարի սովորութեան Դեկտ. ամսոյ մէջ հիւանդանոց գալով անձնուիրաբար ածիլած են բոլոր պատսպարեալները։ Ի նպաստ Հաստատութեանս հրապարակ ելած սիկառի թղթի Դեկտ. ամսոյ հասոյթն 1900 ղրշ. եղած է։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

Ատենադպիր Ատենապետ

Գ. Մ. Ալեմշահեան Պարգև Կիւլպէնկեան

Ցաւ ի սիրտ կ'ծանուցանենք թէ քաղաքիս երեւելի վաճառական Համբարձում էֆ. Փափազեան ամսոյս 18ին կնքեց իր մահկանացուն ի հասակի 56 ամաց, թողլով ի սուգ իր ընտանիքն, ազգականներն ու բարեկամները։ Հանգուցեալն՝ ոչ միայն տեղւոյս Վարչական Ժողովոյ (Մէճլիսի Իտարէ) անդամակցած, Ազգ. Գաւառ. Վարչութեան երկար տարիներ նախագահած, այլ և 1874 եւ 1887 տարիներուն եւս սովելոց ցորեն բաշխելու առատաձեռնութեամբ կայս. Բարձր գոհունակութիւնն երկիցս գրաւած, և Գ. և Բ. կարգի քաղաքային աստիճաններուն արժանացած է։ 1899 Ցունվ. 19, յուղարկաւորութեան հանդէսն սկսաւ Հայ, Ցոյն և Բողոքական եկեղեցւոյ զանգակներուն դանդաղ և տխուր ձայներով. վիշտն ընդհանուր էր 1000է աւելի ոգակիցներու մէջ։ Եկեղեցական դասն ամբողջ ներկայ էր։ Տ. Ցովհաննէս, Տ. Խաչատուր, Տ. Ցակոբ և Տ. Մկրտիչ Հարք, նաև Թէոդորոս ու Իլիայ յոյն քահանայք՝ ընկերակցութեամբ երգեցիկ մանուկներու, առաջնորդուեցան ի Ս. եկեղեցի։ Դամբանական արտասանեցին, Տ. Մկրտիչ, Տ. Թէոդորոս, Հայ-բողոքական քարոզիչ, Վահանեան և Խորէնեան վարժարանաց դասատուք և այլ մի քանի անձինք։ Աւագերէցն հանգուցելոյն կենսագրութիւնն ընելով շնորհակալութիւն յայտնեց Գասպար աղայի կողմէ ամէն անոնց որ հաճեցան ցաւակցիլ իր վաղամեռ եղբօր ողբալի մահուան առթիւ։ Եկեղեցական արարողութիւնը տեւեց իբր 3 ժամ։ Մարմինն եկեղեցւոյ գերեզմանատունն ամփոփուեցաւ իր ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Ցակոբճեան Մ. Բէրբէրեան

Եօզղատ.

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԻ 46րդ թիւն հրատարակուած է գիտական, արհեստական, երկրագործական օգտակար պարունակութիւններով։ Դիմել առ Գ. Բոլատ, Տնօրէն-Խմբագրապետ թիւ 19, Էսկի-Զապթիյէ, Պահճէ գարու։ Հատը 40 փր. տարեկան 40 ղրշ. Արտասահման 14 Ֆր.։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 21 Փետր.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, վարչապետ Տիւբիւի կարդաց Հանրապետութեան նորընտիր նախագահին պատգամագիրը։ Նախագահը կ'ողբայ Ֆէլիքս Ֆօռի կանխահաս մահուան վրայ։ Կ հրաւիրէ զՖրանսա մըտքերու հանդարտացման և Հանրապետական միութեան։ Կ'յիշեցնէ հանրապետութեան կատարած գործն և իր հանրապետական հաւատքը կ'հաստատէ։ Կ'վերջացնէ յայտարարելով թէ իր անձը պիտի նուիրէ մինչ Հայրենեաց պատիւն ու անկախութիւնը պահպանելու։ Պատգամագիրը ջերմապէս ծափահարուեցաւ։

—Մերակոյտին մէջ եւս պատգամագրին ընթերցումն ընդունուեցաւ Մերակուտականներուն կրկնակի ծափերով։

—Ելմտական նախարար Բէգրալ որ Պրիսոնի գահճի մէջ եւ ելմտական Նախարար էր, ընդունեց Մերակոյտի նախագահութեան ընտրելութիւնը։ Իր ընտրութիւնն ստոյգ է։

—Ազգ. կուսակցութեան անդամներուն (Նախկին Պուլանժէականք) ցոյցերը բոլորովին դադրեցան։ Ձերբակալուած ցուցարարներուն մեծ մասն ազատ արձակուեցան։

ԲԷՇԴԱ.—Բօլօման Սէլ, որ Պառոն Պանֆիի կ'յաջորդէ իբրեւ Մաճառ վարչապետ, սկսաւ ձեռնարկներ ընել նոր նախարարութեան մը համար զոր կազմելու պաշտօն ըստացաւ։ Ընդդիմադիր կուսակցութեան պետերուն ընթացքին նայելով, որոց հետ պիտի խորհրդակցի, հաշտարար նախարարութիւն մը պիտի կազմէ։

ՊԷՐԼԻՆ.—Պատերազմական նախարարն Ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է նոր զօրագունդեր աւելցնել արեւմտեան սահմանագլխին վրայ, որովհետեւ Ֆօռի մահը բոլորովին փոխեց Ֆրանսայի կացութիւնն, և անհրաժեշտ ըրաւ մասնաւոր նախազգուշութիւններ։

Օ ԿԼՈՊ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆԱՑ

Ամերիկեան և անգլ. ընտիր գործիքներ, ակռաներ, քառուչուկներ, մեքենական թիկնաթոռներ ինչպէս նաև C. Ash. & Sons հանրածանօթ տան ակռաներու և քառուչուկներու մեծ մթերք, և մասնաւորապէս Բարիզէ բերուած էլէքթրիք ամէն ...։

Գաւառական յանձնարարութիւնք, առանց փոխադրութեան ծախքի, փութով և խնամով կ'կատարուին։

Դիւրութիւն՝ նորահաստատներու և հատով գնողներու։ Դիմել Կ. Պոլիս Պահճէգափու, Սամաթիոյ Խան թիւ 7-8։ 25—11

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ		
Օսմ. Քօնս. Սէռի Դ.	Օ.Ո.	26 03½
Ամէնէն բարձր գին	»	26 06½
Ամէնէն վար գին	»	26 03
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	117 ¼
Ամէնէն բարձր գին	»	117 ⅜
Ամէնէն վար գին	»	117 ¼
ԲԱՑՈՒՄ 10 Փետր.		
Օսմ. Քօնս. Սէռի Դ. Օ.Ո.		26 03
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	116 ⅞
Օսմանիյէ	»	— —
Ռէժի	Օ.Ո.	— —
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	— —
Քռէտի Ժէնէրալ Օթթմ.	Օ.Ո.	6 10
Երկրագործական Պանքա	»	8 33
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա.Ո.	4 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ.Ո.	4 13
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	737 30
» ժուիսանս	»	232 30
» պարտաթ.	»	505 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	299 —
Քարափ Կ.Պոլսոյ	»	468 —
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Քօնսոլիտէ մէկ օրուան	Ա.Ո.	— 80
» ութ օրուան	»	2 40
Ռումէլի Երկթղ. »	Ֆր.	— —
» մէկ ամսուան »		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 28
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Բոլ Էմբէրիալ	»	90 20
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 02
Քրիմեց	»	51 06
Մէթալիք	»	96 10
Ռուպլ թղթադրամ	Օ.Ո.	8 53
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	1 9 37½
Բարիզ 3 »	Ֆր.	22 90
Ֆիորին ժանտա	»	10 85

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Փետր.		
Օսմ. Քօնս. Սէռի Բ.	Ա.Ո.	47 63
» » » Գ.	»	28 12
» » » Դ.) բաց.	»	23 63
) գոց.	»	23 50
Փոխառութիւն Գասսապա	»	84 —
» Օսմ. 3½%	»	101 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 —
Այտընի երկաթուղի	»	11 50
Եգիպտական միացեալ	»	108 25
Անգլ. Քօնսոլիտէ	»	111 43
Հելլենական 5%	»	44 50
Մօնօբոլ Հելլենական 4%	»	50 50
Ռանթ » 4%	»	37 75
Պուլկ. Փոխառ. 6% 1888	»	95 —
» նոր » 6% 1892	»	— —
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 41¼
Դրամազեղչ	»	3 —
ՊԵՐԼԻՆ, 21 Փետր.		
Օսմ. փոխառութիւն 1888 մարք		99 50
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	116 30
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	100 25
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	28 38
ԲԱՐԻԶ, 21 Փետր.		
Օսմ. Քօնս. Սէռի Դ.) բաց.	ղրշ.	23 95
) գոց.	»	23 85
» » Բ.	»	48 20
» » » Գ.	»	28 30
Օսմանիյէ	»	424 —
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	118 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	578 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	102 92
Քռէտի Լիօնէ	»	894 —
Պանք տը Բարի	»	978 —
Իտալական Ռանթ	»	96 32
Սպանիական արտաքին	Ա.Ո.	55 65
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 19
Դրամազեղչ	»	3 —
ՎԻԷՆՆԱ, 21 Փետր.		
Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47 85
» Լոնտոնի վրայ	»	120 70
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	60 80
Օսմ. Ռէժի	»	132 70

Լ. ԿԻՒՐՔՃԵԱՆ

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ-ԵՐԿՐԱՉԱՓ

Հռոմայ ճեղարուեստից վարժարանէն և երկրաչափական համալսարանէն վկայեալ.

ԿՍՏԱՆՁՆԷ բացառիկ պայմաններով ճարտարապետական ամէն գործ։

Գրասենեակ, Ղալաթիա Չէչէճեան խան թիւ 19։ 12—9

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ

վերջերս խիստ նպաստաւոր պայմաններով նամակի թղթի և պահարանի մեծաքանակ գնումներ ըրած ըլլալով, կը հրաւիրէ իւր պատուարժան յաճախորդները և առհասարակ մայրաքաղաքիս ու գաւառաց առեւտրական դասն օգտուիլ այս բացառիկ առիթէն։

Սովորաբար հրապարակի վրայ ծրարը 20 ղրշ.ի վաճառուող թղթի մը

1000 ԹԵՐԹԸ 35 ՂՐՇ.

իւրաքանչիւր թերթի վրայ գնողին անունը, հասցէն եւն. մէկ կամ աւելի լեզուներով ՏՊԱԳՐԵԱԼ.

Խիստ ընտիր թուղթ 1000ը 40 և 50 ղրշ.։

Նոյնպէս գնողին հասցէն իւրաքանչիւրին վրայ ՏՊԱԳՐԵԱԼ

1000 ՊԱՀԱՐԱՆԸ 28 ՂՐՇ.

Փութացէք օգտուիլ այս բացառիկ առիթէն՝ որ միայն կարճ ժամանակի մը համար է։

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Ֆինճանճըլար, Կ. Պոլիս, 72

20—8

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 13,558,989
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐՒՈՅ 2,927,988

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,125,558
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐՒՈՅ 1,095,873

Ընկերութիւնքս իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'ստանձնեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրագին սակերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց սակերը, բաղդատաբար այն շատարձակ ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոյ մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ։ — Նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի հիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասին 31,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ չոգենաւաց և առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուղղակի կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 և 22 կր. սենեակներն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Ե. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԱԿՌԱՅԻ ՑԱՒ ԿԸ ՔԱՇԷԻ ԱՄԷՆ ՕՐ

Մարսիլիա, 23 Մայիս 98.

Պարոն,

Ամէն օր ակռայի ցաւով կը տառապէի, շնորհակալ եմ որ հաճեցաք ձեր ՏԱՆԹՕԼԻ նմոյշներէն չեքեզ տուփ մը ղրկել, զոր գործածել սկսելուս, անմիջապէս ակռայիս ցաւերը դադրեցան և հիմայ շատ հանգիստ եմ. կ'աղաչեմ հաճեցէք 2 տուփ ՏԱՆԹՕԼԻ խմոր և 3 սրբուակ ջուր եւս ղրկել։

Մօրէ Բուէրէ

Տանթօլի ջուրը խմորն ու փոշին, Բառզէօռեան դրութեամբ պատրաստուած հականեխիչ և անուշահոտ նիւթ մ'է, որ բերնի եւ լինտերու մէջ գտնուած վնասակար միկրոբները ջնջելով, բերնի և ակռայի յատուկ ամէն կարգի հիւանդութիններ, գարշահոտութիւնն, ակռաներու փտումը, Թարախացումն, և կոկորդի բորբոքումն անմիջապէս բուժելէ զատ, ակռաներու ազտերն ու դեղնութիւններն եւս մաքրելով քանի մը օրուան մէջ ճեփ ճերմակ կը դարձնէ զանոնք և բերնին անուշահոտութիւն մը կը պարգեւէ։

Ամենաստոյգ ակռայի ցաւերը վայրկենաբար բուժելու համար, կտոր մը բամպակի վրայ 7—10 կաթիլ Տանթօլի ջուր կաթեցնելով ցաւած տեղը դնել բաւական է։

ԸՆԹԵՐՑՈՂԱՑ ՆՈՒԷՐ

Ընթերցողներէն ով որ ի տարև նշանակուած տեղուանքը 70 փարա մանրուք գրկէ, (որ միայն ճամբու ծախքի գինն է) պիտի ստանայ չեքեզ տուփ մը ՏԱՆԹՕԼԻ նմոյշ. որուն մէջ զետեղուած են սրուակ մը Տանթօլի ջուր և մէկ մէկ Տանթօլի փոշի և խմոր նաեւ ակռայի վրձին մը։ Վաճառման տեղեր. — Կ. Պոլիս Էսկի Զապթիէ ճամբէի Շալճեանի Առողջագործական վաճառատունը, Զարմաքճըլարի փառն կից Ֆէրաճեճեանի բուլի վաճառատունը, Պանչէ գարու Պինեիր-Չէյիր վաճառատունն ու Բիւյիւքեանի Պոլսոյ կամուրջին գլխի և Բերայի չիտակ ճամբուն վրայի դեղարանները։ Բաց ի նմոյշներէ Տանթօլի ստվորական սրուակներն ու տուփերն եւս կը ծախուին այս վաճառատուններ։ 13—4

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

Բիւզանդիոնի Կ. Պոլսոյ համար եռամսեայ բաժանորդագինն է միայն 36 ղրշ. ամսական ճիշտ 12 ղրշ.ի հաշւով։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան_հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէն մթերանոցներ և բնակարաններ և անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիներով։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պաղչէ-Գափու, Անատոլու խան, 20, 21, 22

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՎ ԶԳԵՍՏԻ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս Սուլթան-Համամ Հաճօփուլօ Խան

Նº 20 ՎԵՐՋԻՆՋԻՆ Նº 20

Եթէ կուզէք գնել աժան, տոկուն և ձեւաւոր հագուստներ, միանգամ այցելեցէք [ԼՈՒՍԻՆ] վաճառատունս, ուր պիտի տեսնէք թէ ստար եւ բնիկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզ հետ) եւ զայս կրնան հաստատել մեզ այցելող յարգոյ յաճախորդք։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս եւ մեր վարպետ ձեւագետին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր եւ տոկուն տարազներէ հանդերձէնք, սմօքին, Ֆրաք են. կ'պատրաստուին։Եթէ ապսպրուած հագուստները ճաշակներնուն յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին. այս մեծ առաւելութենէն կրնան հասկնալ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ շինուածքներու վրայ կը ծախուին, ըստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վստահելով ամէն մըրցումէ մի անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսամ որ ամէն այցելողք գոհ պիտի մնան։ 100—27

ՏԻԳ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Մորթի, ափրոդիտեան և երկսեռ ծննդամիզական ախտերու։ Կ'գտնուի, ամէն օր Բերա, Մեծ Բարմագ գարու Նº 10 ... և ... օրերն ... 50—4

ԱՒՐՈՒՊԱՅԻ ԿԱՐԳԻՆ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Այս մեծ և բարեհամբաւ հայ կօշկատան մէջ, հաստատուած քառորդ դարէ ի վեր, խնամքով կ'պատրաստուին ճաշակաւոր եւ հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ, ճմրան կրկնակօշիկներ արանց, կանանց եւ մանկանց համար.

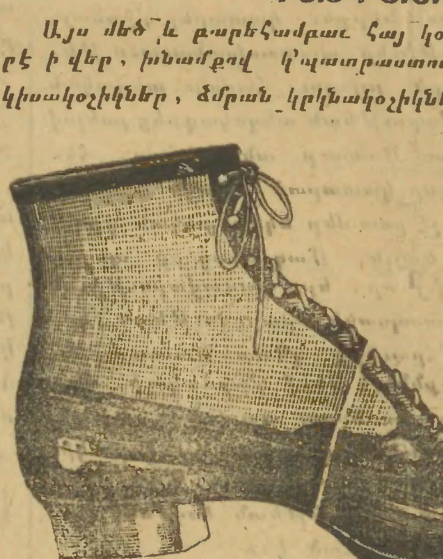

Նաեւ մուճակներ հողաթափներ, եւն., չափաւոր գներով, Ֆրանսական ընտիր կաշիով, և ամէն ճաշակի համաձայն նրբութեամբ եւ փափկութեամբ։ Գիները չափաւոր։ Ապսպրանքները շուտով կ'գործադրուին։ Զգման աաթիւ ընդունուած է մեծ պաշար ամերիկեան, անգլիական և ռուսական լաստիքներու, որոց նորութիւնն եւ տոկունութիւնն ծաշխատարբեալ են։ Զգուշանալ անցեալ տարուան լաստիքներէն որք իբրեւ նոր կ'ծախուին ուրիշ տեղեր, շուտով կ'ծակին։ Դիմել ՂԱԼԱԹԻԱ, Գոփուժ խանի ճրի ... թիւ 9. ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, թիւ 211. 30—29

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ. ԱՇԽԱՐՀԻ ԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1842 ԻՆ Ի ՆԻՒ—ԵՈՐՔ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,314,000,000 ՖՐ. ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԻՆ ՎՃՐԻ 1897 ՏԱՐՒՈՅ ՀԱՍՈՅԹՔ 280,600,000 ՖՐԱՆՔ

Այժմու ապահովագրութիւնք և ցէհանս հիմնուած 4 միլիոն 853 միլիոն ֆրանք Բաշխուած (Նախատեսութեան գումարներս) 183,900,000 ֆր.

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ընծայելով աւելի ... միայն կ'վճարէ թէ՛ ապահովագրութեան և՛ թէ յաւելագործման բոլոր ... Անփոփոխ են հաստատուն բաժիններ

ԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ ՍԱԿԵՐ. — Ապահովագրութեան մուրհակ՝ ամբողջ կենաց գինով և ժամանակաւոր բաժիններով։ Մուրհակ՝ 5 0/0 պարտաթուղթ։ Մուրհակ՝ մասնակի եւ չորբանակաւոր վճարումներով։ Մուրհակ թոքան՝ ըստ կամս ամբողջ կեանք և յամ երաշխաւորելով։ Մուրհակ՝ քոնսոլիտէ փոխադարձութեամբ և, չափով։ Զաւակներու օժտում։ Ցկեանս թոշակներ 10, 15, 17 և մինչեւ 18,39 0/0 եւն. եւն.

Ընդհ. Գործակալ
Հ. ՏԸ ԱՆՏՐԻԱ

Գործակալութեան վարիչ
ԱԼՊԵՐԴ ՄԵՍԼԶԱՐԵԱՆ

Պոլիս, Պաղչէ-Գափու Իզզէթ Պէյ խան

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԷՆ ՑԵՍԱԿ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ

ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ ԹԻՒ 63, ԻԶՄԻՏ ՕԹԷԼԻՆ ԴԻՄԱՑ

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ'ստանայ ամէն տեսակ ասեղնագործի և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու ճոխ մթերք մ'ունի. ինչպէս օթլաղ, գատիֆէ, բիւլիւչ. գօբառնէ էպրիւչիմ. Ալճէրիայի և Ֆլօշ մետաքս, չինիլ, սըրմա, կլապտան, ճավսի և ուրիշ ամէն տեսակ գանովաներ։ գորգի և բարձի համար նոր մօտէլներ, թաւշեայ և մետաքսեայ քօրտոններ եւն։

Աթլազի և թաւիչի վրայ բանուած ճաշակաւոր նիւթերու ճոխ հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կը գտնուի, ինչպէս բարձեր, մուճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, քանավա գորգեր եւն.

Օժիտի համար յանձնարարուած ձեռագործներ, ճաշակաւոր կերպով կ'պատրաստուին։

Կ. Պոլսոյ և գաւառաց Պատ. յաճախորդներ ինչպէս նաեւ դպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կը փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն և գներու չափաւորութենէն։ Ասեղնագործի արհեստագէտ գծագրիչ մը պատրաստ կը գտնուի միշտ վաճառատուն մէջ։ 100—75

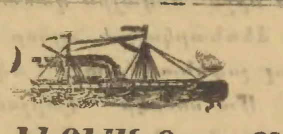

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Արեւելքի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիգդորեան	10500	Ֆլավեան	3500
Ասմէնեան	10500	Էմիրբէլեն	3500
Բէլգրեան	10500	Բըրժերն	3000
Լանքասդրեան	9000	Ալճէրեան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արդագեան	3500
Կոլըմպեան	8000	Աթէնեան	2500
Բօրճեան	8000	Անատոլուեան	2500
Պոստոնեան	8000	Ալգաչեան	2500
Ֆիրճինեան	8000	Լէգաթեան	2000
Թալեքնեան	3700	Մէնճօ	900
Վալֆինեան	3700	Օբորթօ	800
Ֆլամինեան	3700	Լիզպոն	800
Նատալեան	3500		

Ազատ քիչ տերեւէն կ'ընդունի իրենց ապրանքներն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎ. Ր ԼԱՅՕՆԴԵՆ Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1 Ղալաթիա

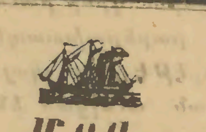

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թիպս	2500
Ռամէսս	3500	Մարեօթիս	2500
Մէնֆիս	3500	Նեքթօ	2500
Անխալթօ	3000	Բեքա	2250
Ալպօր	3000	Օսիրիս	2250
Անթիբէս	3000	Սֆինքս	2000
Սամանուտ	3550	Պալքօր	1500
Ֆարոս	2750	Թեպէ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.

34, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրփուլ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 Մէճ. 6 ամս. $3\frac{1}{2}$. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 Ֆր. 6 ամս 20, 3 ամս. 10. Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

Իւրաքանչիւր Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ

Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

Խմբագրութեան ղրկուած նամակ և ... չդարձուիր։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ Կ. Պոլիս, Նº 23, 25, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (156)

ՔԱՍԻՄ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Գոհարավաճառը բացէ ի բաց կը ստէր, բնաւ ընկեր մը բան մը չունէր, նպատակը ժամանակ վաստկիլ և Վահրամ պէյի մարդ ղրկելով, եղելութիւնն հասկնալ էր. որովհետեւ կնոջ խրախտ ձեւերը երկիւղ ազդած էին իրեն և կրնար ըլլար որ այս հարիւր քսանըհինգ ոսկիի մերժումը ձշմարտապէս դպչէր Արեւթեաններու վարկին։ Սակայն Հրէուհին իրմէ վարպետ՝ երկաթը տաք տաք ծեծելու և Վահրամը գրգռելով անմիջապէս խոստումը գործադրել տալու դիտումով,

—Քանի որ երկար ժամանակի կը կարօտին այդ ձեւակերպութիւններն ըսաւ. մենք կանխիկ ալ կրնանք վճարել քոյաին փոխարժէքն։

Բոզ չկրնալով նշանակութիւն տալ վատշուէր կնոջ այս խօսքերուն, ապուշ ապուշ անոր երեսը նայեցաւ զարմացմամբ, ակնարկովն հարցաքննելով վարպետուհին թէ, ո՞ւրկէց պիտի վճարէին հարիւր քսանըհինգ ոսկին, իսկ Հրէուհին բնաւ կարեւորութիւն չընծայեց մանկամարդ աղջկան ու որպէս թէ արժանապատուութիւնը սատտիկ վիրաւորուած ըլլար, զայրացած բարկութեամբ մը,

—Կ'աղաչեմ, կը հաճի՞ք քիչ մը թուղթ ու գրիչ մը շնորհել ըսաւ։

Երկու սուրին մէջ մնացած էր հիմայ խեղճ մարդը, ուսկի՞ց եկած գտած էր զինք այս փորձանքը, պէտք չէր ոչ ըրած առաջարկը եւ ոչ ալ տուած սրտհատանքը, ի՞նչ ընէր, ի՞նչ պատասխանէր հիմայ։

—Հարկ չկայ մատամ ըսաւ, արուեստական ժպիտով մը, քիչ մը համբերեցէք հիմա ընկերս կուգայ։

—Հոգ չէ, երկուքն ալ մէկ ըսել է ինծ համար, քանի որ ամէն պարագայի մէջ իմ հաշւոյս պիտի անցնի քոյաին փոխարժէքը, թէ կանխիկ եմ գներ և թէ փոխանցումով մի և նոյն է, կ'աղաչեմ հաճեցէք քիչ մը թուղթ տալ։

Գոհարավաճառը չկրնալով այլեւս ընդդիմանալ յաճախորդուհւոյն առաջարկին, անոր պահանջածներն յանձնելէ վերջ Մրայոնեաններուն քով վերադարձաւ պարտասած դէմքով մը, որուն վրայ բացարձակ կերպով դրոշմուած էին, յուզմուն, բարկութիւն, գիտակցութիւն, ամբողջ նշանները։ Տիկին Գառնակերտեան, փեսան կանխելով, ընտանեկան ոճով մը,

—Ի՞նչ է աս կնկան հետ գործերնիդ որ չլմնցաւ հարցուց, գոհարավաճառին։

—Փորձանք ըսածն ալ այսպէս կ'ըլլայ պատասխանեց խեղճ մարդը, ծայր աստիճան շփոթութեամբ և խնամուած հայերէն մը խօսելով, որպէս զի միւս յաճախորդուհիները բան մը չհասկնան և սկսաւ բացատրել, կէս ժամէ ի վեր տեղի ունեցածները, որպէս թէ լսած չըլլային երկու նշանածները։

—Բայց ի՞նչ աստիճանի կ'ընէր կը կարծես հարցուց Մրայոնեան։

—Ի՞նչ մեղքս պահեմ, առաջ բան մը կարծեցի ըսաւ *** էֆէնտին, բայց երբ գործին տակէն Վահրամ պէյը ելաւ, քիչ մը սիրտս խառնուեցաւ։

Երկու նշանածները Տիկին Գառնակերտեանի նայելով խնդալ սկսան, որովհետեւ Վարդենի քիչ մը զգացուցած էր նշանածին, Վահրամ պէյի նկատմամբ մօրը տածած նպաստաւոր դիտումները,

—Իմ երեսս ինչո՞ւ կ'նայիք պատասխանեց Նեկտար, ինքն ալ փոխադարձ ժպիտ մը արձակելով, իմ ի՞նչս է Վահրամը, բարեկամ մարդու զաւակ է աղէկ ըլլալը կ'ուզէի։

—Ոչ ներեցէք Տիկին գոչեց գոհարավաճառը փութկոտ հերքումով մը, այսպէս ըսելով Արեւթեաններն անպատուել չէր նպատակս, անոնց պատիւը միշտ քննադատութենէ վեր է. միայն Վահրամ պէյ քիչ մը ալ ուշախ նայած չունի։

—Արեւթեաններու հետ ո և է կապ չունինք ըսաւ Մրայոնեան, պարզ բարեկամութենէ մը անդին չանցնիր մեր յարաբերութիւնը, ուստի Վահրամ պէյի նկատմամբ չիտակ բան մը խօսելով երբեք վիրաւորուած չէք ըլլար մեզ։

—Բայց կի՞նը սատտիկ գրգռուեցաւ, յարեց Վարդենի, ի՞նչ կ'գրէ արդեօք հիմա։

—Ձեմ գիտեր, ուզածը թող գրէ, չճանչցած մէկ կնկանս հարիւր քսանըհինգ ոսկին չեմ կրնար տալ որ երթայ, մանաւանդ որ Վահրամի այցաքարտին վաւերականութեանը վրայ իսկ վստահ չեմ։

Այս հայերէն խօսակցութեանց պահուն Մատամ Սէպաստիէն ամբողջութիւնովը չիղ կտրած հետեւել տաղերը կ'գրէր Վահրամի։

«Մօսիէօ Վահրամ պէյ.

Մեր երկուքին պատիւն ալ մեծ վտանգի մէջ է հիմայ, Զախարճի խանի գոհարավաճառին, որուն յանձնարարած էիք հարիւր ոսկինոց գոհարեղէն մը տալ Ռօզի, չհաճիր գործադրել ձեր յանձնարարութիւն, այլ և այլ փցուն առարկութիւններով, Եթէ կանուխէն գիտնայի այս կոշտ մարդուն բնաւորութիւնը, դրամ կ'առնէի հետս և առանց բերնին հոտը քաշելու, անմիջապէս կ'վճարէի պահանջուած գումարը։ Իմ հոգս չէ, ես վաղը կրնամ ճանչցնել իմ դրամական կարողութիւնս այս բիրտ գոհարավաճառին, միայն Ռօզի համար կ'վախնամ որ արժանապատուութիւնը վիրաւորուած զգալով սրտին չդնէ ու չհիւանդանայ։ Ի՞նչ գիտնայինք որ խօսք չհասկցող մէկու մը հետ գործ պիտի ունենանք։ Հարիւր քսանըհինգ ոսկինոց քայա մը հաւնեցաւ աղջիկն, և երբ ձեր քաղը ներկայացուցինք, մարդը՝ իր ամբողջ ստորնութիւնն յայտնող ձեւով մը, մերժեց գոհարեղէնը մեզ յանձնել. այս էր պակաս որ Ռօզի հաւնած մէկ գոհարը ձեռքէն ետ առնէին. եթէ այն վայրկեանին կաթուածահար չեղայ, ապահովապէս աշխարհի ամենամեծ նախատինքներուն պիտի կրնամ դիմադրել։ Հիմայ պանքան մարդ ղրկել, դրամ բերել տալ, երկար գործ է, նամանաւանդ որ չէ՛ք տեղեակս ալ վրաս չէ. ուստի կ'աղաչեմ, հաճեցէք գրաբերիս յանձնել 125 ոսկին, որուն փոխարէնն անմիջապէս պիտի ստանաք վաղը։»

Բիւր Ներողութիւն
ՄԱՏԱՄ ՍԷՊԱՍԹԻԷՆ

«Յ. Գ. Անպատշաճ սեպելով ձեր ստորագրութիւնն այս մարդուն քով ձգել, նամակս կ'ներփակեմ զայն։»

Մատամ Սէպաստիէն նամակն ու այցաքարտը պահարանի մը մէջ զետեղելէ և հասցէն գրելէ վերջ փակեց պահարանն և աղաչեց գոհարավաճառին որ կարելի եղածին չափ շուտ, Արեւթեանները վաճառատունը ղրկէ զայն. *** էֆէնտին առանց ո՛եւէ առարկութեան անմիջապէս գործադրեց յաճախորդուհւոյն հրամանը։

Բայց ա՛լ հոմ հոտ չէր մնացած վաճառատան մէջ, տխուր քօղ մը պատած էր ներկայ գտնուողներուն դէմքն և ամենքն ալ կարծես իրարմէ կ'ամչնային, մինչեւ իսկ Մրայոնեան ու նշանածն որ բնաւ պատճառ չունէին զգածուելու, շատ չէին խօսիր իրարու հետ և անհամբեր, գործին հետեւութեան կ'սպասէին գոհարավաճառին և ուրիշներուն հետ։

Թէեւ նամակին պարունակութենէն ոչ ոք տեղեկութիւն ունէր, սակայն ամենքն ալ կ'կարծէին որ վճռական ձեռնարկ մը ըրած պէտք է ըլլար Եւրոպացի կինն, որուն յաջողութեան կ'սպասէր, գլուխը բարձրացուցած՝ վաճառատունէն մեկնելու համար։ Միամիտները չէին գիտեր որ Թեթեւաբարոյ Հրէուհին ամբողջ յուզումը, բարկութիւնը, սասը, կեղծ ձեւեր էին և այս ամէնը ընելով, ձեռապարանքի բերել և Վահրամէն 125 ոսկի կորզել էր նպատակը։ Ռօզ ալ ուրիշներէ աւելի բան չէր հասկնար Մատամին գարձուածքներէն եւ ամբողջ աշխուժութիւնը, պչրանքը, ճառուղները մէկդի ձգած, ջուրէն ելած կատուի նման մրքած մնացած էր աթոռին վրայ։ Մինակ քոյաին կորուստը չէր որ միշտ կ'առթէր մանկամարդ աղջկան, անդին չարուհնակ վարդենին դիտելով հալումաշ կ'ըլլար անոր գեղեցկութեանն համար։

Իսկ երկու նշանածները գլուխ գլխի տուած կ'շարունակէին իրենց ընտրութիւններն ընել գոհարներու ճոխ հաւաքածոյներուն մէջէն։ Բայց էն վերջ ապարանջան մը. յետոյ օղ մը, մատնի մը և այսպէս չորս հինգ կտոր թանկագին զարդեղէններ ընտրելով թէև առերես անոնցմով կ'զբաղէին, սակայն ներքնապէս անհամբեր կ'սպասէին Վահրամ պէյի ղրկուած նամակին պատասխանին։

Շար.